

1742

**PARISUHTEEN LAATU JA SIIHEN YHTEYDESSÄ
OLEVAT TEKIJÄT**

Katriina Hautsalo

Outi Rytönen

Psykologian pro gradu -tutkielma

Jyväskylän yliopisto

Kevät 1999

TIIVISTELMÄ

Parisuhteen laatu ja siihen yhteydessä olevat tekijät

Tekijät: Katriina Hautsalo ja Outi Rytönen

Ohjaaja: ma. professori Ulla Kinnunen

Psykologian pro gradu -tutkielma

Jyväskylän yliopisto

Kevät 1999

44 sivua, 1 liite

Tässä tutkimuksessa selvitimme 36-vuotiaiden parisuhteen laatua ja siihen yhteydessä olevia tekijöitä. Tutkimus perustui Lapsesta aikuiseksi -tutkimukseen, jossa samojen henkilöiden sosiaalista kehitystä on seurattu kahdeksasta 36 ikävuoteen asti. Tämä tutkimus rajautui niihin tutkittaviin, jotka elivät 36-vuotiaina parisuhteessa (n = 250). Tietoa kerättiin elämäntilannekyselyllä, haastattelulla sekä NESTA-persoonallisuustestillä. Tulokset osoittivat, että sekä naiset että miehet kokivat parisuhteensa pääasiassa hyväksi ja läheiseksi. Naiset kuitenkin arvioivat käyttävänsä aggressiivisempia ristiriitojen ratkaisukeinoja kuin miehet. Ristiriitojen ratkaisukeinot olivat yhteydessä parisuhteen laatuun ainoastaan miehillä siten, että parisuhteen laatu oli heikompi niillä miehillä, jotka käyttivät aggressiivisempia ratkaisukeinoja. Myös aikaisempien seksisuhteiden määrä oli vain miehillä yhteydessä parisuhteen laatuun ja ristiriitojen ratkaisukeinoin siten, että mitä enemmän miehellä oli ollut seksisuhteita, sitä heikommaksi hän arvioi parisuhteensa laadun ja sitä aggressiivisempia ratkaisukeinoja hän käytti. Avioliitossa olevilla, sekä naisilla että miehillä, oli parempi parisuhteen laatu kuin avoliitossa olevilla. Lasten ikä oli yhteydessä parisuhteen laatuun ainoastaan miehillä: mitä nuorempi perheen nuorin lapsi oli, sitä heikommaksi parisuhteen laatu koettiin. Lapsen sukupuoli oli puolestaan yhteydessä parisuhteen laatuun siten, että parisuhteen laatu oli miehillä parempi nuorimman lapsen ollessa poika ja naisilla vanhimman lapsen ollessa tyttö. Persoonallisuuspiirteistä neuroottisuus oli eniten yhteydessä parisuhteen laatuun; se heikensi parisuhteen laatua sekä naisilla että miehillä. Miehillä perheestä työhön konflikti heikensi parisuhteen laatua, kun taas konfliktit sekä perheestä työhön että työstä perheeseen lisäsivät aggressiivisempien ristiriitojen ratkaisukeinojen käyttöä naisilla. Regressioanalyysin perusteella miesten parisuhteen laatua selittivät voimakkaimmin neuroottisuus ja seksisuhteiden määrä, naisilla mikään yksittäinen tekijä ei selittänyt parisuhteen laatua merkitsevästi. Ristiriitojen ratkaisukeinojen vahvimmat selittäjät olivat molemmilla sukupuolilla neuroottisuus ja naisilla lisäksi perheestä työhön suuntautuva konflikti.

Avainsanat: parisuhde, ristiriidat, persoonallisuus, perhe, työ

JOHDANTO

Suomi on avioeromäärissä Euroopan kärkimaita. Tilastokeskuksen (1999) mukaan vuonna 1997 solmittiin 23 444 avioliittoa ja avioeroja oli puolestaan 13 507 eli yli puolet solmittujen avioliittojen määrästä. Erojen määrä on vielä huomattavasti suurempi, kun otetaan huomioon erot avoliitoista. Parisuhteen ja emotionaalisten suhteiden merkitystä korostetaan nykyään yhä enemmän (Tolkki-Nikkonen, 1990). Aikaisemmin avioliitto oli onnistunut, jos se kesti ja tuotti lapsia; nyt siltä edellytetään onnellisuutta ja itsensä toteuttamisen mahdollisuutta. Parisuhde koskettaa lähes jokaista ihmistä jossain elämänvaiheessa ja sen koetaan olevan yksi tärkeimmistä asioista elämässä. Parisuhteen laadun ja pysyvyyden tutkiminen onkin tärkeää, jotta voitaisiin ymmärtää paremmin mistä hyvä parisuhde koostuu ja mitkä tekijät pitävät liittoa koossa.

Tässä tutkimuksessa selvitimme 36-vuotiaiden parisuhteen laatua ja siihen yhteydessä olevia tekijöitä. Tarkastelun kohteena olivat yhtäältä parisuhteeseen (avio/avoliitto, 1./2. liitto, parisuhteen kesto, aikaisemmat suhteet) ja lapsiin (lasten lukumäärä, ikä ja sukupuoli) liittyvät tekijät, toisaalta koulutukseen, ammattiasemaan sekä työn ja perheen yhteensovittamisen ongelmiin liittyvät tekijät. Lisäksi olimme kiinnostuneita persoonallisuuspiirteiden yhteydestä parisuhteen laatuun.

Parisuhteen laadun (marital quality) mittaaminen ja käsitteenmäärittely on ollut hyvin hajanaista (Glenn, 1990). Tutkimuksella ei ole ollut vahvaa teoriapohjaa, vaan sitä on tehty lähinnä käytännön kysymyksistä käsin. Parisuhteen laatua on määritelty eri käsittein eikä yhdenmukaista määritelmää ole edelleenkään olemassa. Parisuhteen laatua tutkittaessa käsitteet menevät helposti päällekkäin, jolloin niiden välisten empiiristen suhteiden tulkinta vaikeutuu (Fincham & Bradbury, 1987). Monien tutkijoiden mukaan parisuhteen laatu sisältää useita ulottuvuuksia ja hyvä parisuhteen laatu on yhteydessä toimivaan kommunikaatioon, onnellisuuteen, tyytyväisyyteen ja hyvään sopeutumiseen. Hyvää ja huonoa laatua ei eroteta erillisiksi luokiksi, vaan laadun ajatellaan olevan jatkumo positiivisesta negatiiviseen (Fincham & Linfield, 1997; Spanier & Lewis, 1980). Tällöin otetaan huomioon, että henkilö voi tuntea suhteessa sekä negatiivisia että positiivisia tunteita yhtä aikaa.

Glennin (1990) mukaan parisuhteen laatu voidaan määritellä yksilön tunteina ja kokemuksina suhteestaan, jolloin käytetään pääasiassa käsitteitä tyytyväisyys (marital

satisfaction) ja onnellisuus (marital happiness). Parisuhdetyytyväisyys voidaan määritellä yksilön sisäiseksi arvioinniksi suhteesta ja positiivisista tunteista partneria kohtaan (Sacher & Fine, 1996) tai henkilön tekemänä vertailuna odotusten ja todellisuuden välillä (Spanier & Lewis, 1980). Rakkautta pidetään parisuhteen edellytyksenä ja romanttinen rakkaus liitetään pysyvään parisuhteeseen (Beck & Beck-Gernsheim, 1995; Määttä, 1994, 1997; Willi, 1997). Puolisoiden toisistaan tekemät arviot ja selitykset eli attribuutiot vaikuttavat myös parisuhdetyytyväisyyteen (Bradbury & Fincham, 1990).

Parisuhteen laatu voidaan määritellä myös puolisoiden välisen vuorovaikutuksen näkökulmasta (Glenn, 1990). Tällöin käytetään useimmiten käsitettä parisuhteeseen sopeutuminen (marital adjustment). Tutkimuksissa ollaankin siirrytty pelkämästä yksilön tutkimuksesta puolisoiden välisen vuorovaikutuksen tutkimiseen (Johnson & Booth, 1998). Gottmanin (1979) mukaan parisuhteen laatu on yhteydessä parin kykyyn ratkaista ristiriitoja suhteessa. Konfliktit voivat olla pidemmällä aikavälillä hyödyllisiä suhteelle, vaikka ne hetkellisesti ovatkin usein haitallisia (Goldman & Baucom, 1993; Gottman, 1991, 1993a, 1993b). Konfliktien vaikutus on negatiivisempi, jos niitä ei käsitellä rakentavasti. Parisuhteessa molempien osapuolten osallistuminen ristiriitojen selvittelyyn ennustaa lyhytaikaista tyytymättömyyttä, mutta lisää tyytyväisyyttä suhteeseen pidemmällä aikavälillä (Gottman & Krokoff, 1989).

Nykyisin tutkitaan parisuhteen laadun lisäksi myös pysyvyyttä parisuhteessa (marital stability) (Glenn, 1990). Karney ja Bradbury (1995) erottavat laadun ja pysyvyyden käsitteet toisistaan: laatu viittaa puolisoiden arvioihin suhteestaan, pysyvyys taas suhteen statukseen, eli siihen, jatkuuko suhde vai ei. Lewisin ja Spanierin (1982) mukaan laatu ja pysyvyys liittyvät läheisesti toisiinsa ja korreloivat keskenään. Korkea laatu ei kuitenkaan välttämättä johda pysyvyyteen eikä matala laatu suhteen hajoamiseen. Pitkittäistutkimusten mukaan useimmat avioliitot muuttuvat ajan mittaan pysyvämmiksi, mutta laadultaan heikommiksi (ks. Karney & Bradbury, 1995).

Parinmuodostus on muuttunut paljon viimeisten 30 vuoden aikana (Nikander, 1996, 1997). Avoliitot ovat yleistyneet ja nyt jo yhdeksän kymmenestä suomalaisesta aloittaa yhdessä asumisen avoliitossa. Avioliitto seuraa avoliittoa suurimmalla osalla, ei kuitenkaan välttämättä ensimmäisen kumppanin kanssa. Avioituminen tapahtuu siten yhä vanhempana. Tilastokeskuksen (1998) tutkimusten mukaan vuonna 1997 avioparien osuus

kaikista suomalaisista perheistä oli 69%, avoparien 17%. Kaikista aviopareista 87% oli sellaisia, joissa kumpikin puoliso oli ensimmäisessä avioliitossaan, joten perinteinen perhemalli on yhä vallitseva Suomessa. Avioliitosta eronnut aloittaa useammin avoliiton kuin uuden avioliiton (Nikander, 1997).

Avoliitossa olevilla on useimmissa tutkimuksissa todettu olevan heikompi parisuhteen laatu kuin avioliitossa olevilla ja ilman avoliittoa alkaneet avioliitot on myös osoitettu kestävämmiksi kuin avoliitolla alkaneet (Brown & Booth, 1996). Suomessa avoparit eroavat noin neljä kertaa useammin kuin avioparit (Nikander, 1997). Jos yhteiselo ei suju, avoliiton voi lopettaa yksinkertaisesti erilleen muuttamalla. Avoliitossa olevien nähdään olevan vähemmän sitoutuneita suhteeseensa kuin avioliitossa olevien (Axinn & Thornton, 1992). Erojen suurentuneet määrät ovat lisänneet erojen hyväksymistä ja vähentäneet sitoutumista avioliittoon. Tärkeä parisuhteen laatuun vaikuttava tekijä onkin emotionaalinen sitoutuminen suhteeseen jo avoliittovaiheessa. Avioliittoa suunnittelevien avoparien suhde oli Brownin ja Boothin (1996) tutkimuksen mukaan laadultaan verrattavissa avioliittoon. Parisuhteen laatu oli puolestaan heikompi avopareilla, jotka eivät aikoneet avioitua.

Teachmanin ja Polonkon (1990) tutkimustulokset osoittivat, että avioliittoa edeltävä avoliitto lisää avioliiton epävakauden riskiä. Kun koko suhteen kesto otettiin huomioon, eroa epävakaudessa ei kuitenkaan ollut, olipa henkilö ollut avoliitossa ennen naimisiin menoa tai ei. Tätä voidaan selittää sillä, että avoliitossa olevat ovat viettäneet enemmän aikaa yhdessä kuin ne, jotka ovat avioituneet asumatta yhdessä. Avoliitossa olleet solmivat avioliiton yleensä muita myöhemmin, aikana, jolloin parisuhteen laatu on ehkä muutenkin laskemassa. Glennin (1990) ja Whiten (1987) mukaan avoliitto mahdollistaa avioliiton harjoittelun ja testaa parin yhteensopivuutta ennen naimisiinmenoa. Jos avopari ei pysty muodostamaan tyydyttävää suhdetta, avoliitto todennäköisesti puretaan ennen siirtymistä avioliittoon (Teachman & Polonko, 1990).

Tutkimustulokset *ensimmäisessä liitossa olevien ja uudelleen avioituneiden* parisuhteen laadun vertailusta ovat ristiriitaisia. Uudelleen avioituneilla on yleensä todettu olevan suurempi riski erota kuin ensimmäisessä liitossa olevilla (White & Booth, 1985). Negatiivinen vuorovaikutus, joka on opittu ensimmäisessä liitossa, voi siirtyä seuraaviin liittoihin (Brody, Neubaum & Forehand, 1988). Ihmiset, jotka ovat kokeneet eron,

harkitsevat sitä herkemmin ratkaisuksi avioliiton ongelmiin. On myös tuloksia, joiden mukaan ensimmäisen ja useampien avioliittojen parisuhteen laadun välillä ei ole eroja. Vemer, Coleman, Ganong ja Cooper (1989) tekivät meta-analyyttisen katsauksen 34 tutkimuksesta, joissa käsiteltiin parisuhteen laatua uusissa liitoissa. Vertailtaessa ensimmäistä ja toista liittoa ei parisuhdetyytyväisyydessä löytynyt merkitseviä eroja, mutta 16 tutkimuksen mukaan parisuhdetyytyväisyys oli kuitenkin hieman korkeampi ensimmäisessä liitossa. Uudelleen avoituneet miehet olivat jonkin verran tyytyväisempiä liittoonsa kuin uuden liiton solmineet naiset.

White ja Booth (1985) osoittivat, että heikompi parisuhteen laatu ja korkea eronneisuus uudelleenavioituneilla rajoittui niihin uusavioliittoihin, joissa molemmat puoliset olivat olleet aiemmin naimisissa ja taloudessa oli lapsia puolisoitten edellisistä liitoista. Rakenteeltaan yksinkertaisemmat uudet liitot olivat yhtä tyydyttäviä kuin ensimmäiset liitot. Vastajat, joiden taloudessa oli lapsia puolison edellisistä liitoista, arvioivat olevansa huomattavasti tyytymättömämpiä perhe-elämäänsä kuin vastajat, joilla oli biologisia lapsia. Vaikka toisen puolison lapset eivät välttämättä vaikuta suoraan parisuhteen laatuun, siirtyy negatiivinen vaikutus perhe-elämän laadun kautta myös parisuhteeseen.

Useiden suhteiden ja liittojen kokeminen on lisääntynyt toistuvien erojen seurauksena (Brody ym., 1988). Useita liittoja solmivilla voi olla enemmän psyykkisiä ongelmia, kuten alkoholismia, emotionaalista epävakautta, impulsiivisuutta, eivätkä he välttämättä tunne syyllisyyttä tai ahdistusta eron jälkeen. On mahdollista, että yksinäisyyttä ja eron tuomaa tuskaa paetaan uuteen suhteeseen, jolta taas odotetaan epärealistisen paljon. Uusi suhde saattaa olla strössitekijä vanhasta suhteesta toipuvalla, jolloin myös uusi suhde kärsii. Ristiriitoja uudessa liitossa voi lisätä se, että puoliset joutuvat tekemisiin aikaisempien puolisoitten kanssa, varsinkin silloin, kun perheessä on lapsia aiemmista liitoista (Spanier & Furstenberg, 1987).

Lasten ja vanhemmuuteen siirtymisen yhteyttä parisuhteen laatuun on tutkittu paljon. Parisuhteen laadun on usein todettu laskevan ensimmäisen lapsen syntymän myötä (Hackel & Ruble, 1992; Tomlinson, 1987). Odotukset, joita vanhemmat muodostavat raskauden aikana esim. lapsenhoidosta eivät useinkaan vastaa todellisuutta, mikä vaikuttaa parisuhteen laatuun. Hackelin ja Rublen tutkimuksen mukaan positiivisten tunteiden

laskua tapahtui ensimmäisen lapsen syntymän myötä sekä naisilla että miehillä. Mies voi esimerkiksi kokea uhkaa siitä, ettei ole enää vaimonsa huomion keskipisteenä. Parisuhteen laatuun vaikuttavat lapsen syntymän jälkeen myös väsymys, vähäinen yhdessäoloaika ja taloudellinen stressi. On myös tutkimuksia, joissa parisuhteen laatu on pysynyt ennallaan vanhemmuuteen siirryttäessä eikä eroa parisuhteen laadussa lapsettomien parien ja vanhempien välillä ole löydetty (Kurdek, 1993; Lewis, 1988; MacDermid, Huston & McHale, 1990). Hyvin toimivat suhteet myös säilyvät hyvinä. Belskyn ja Rovinen (1990) tutkimuksessa yli 40% niistä, jotka raportoivat rakastavansa puolisoaan, ei kokenut parisuhteen laadun muutoksia lapsen syntymän myötä. MacDermidin ym. tutkimuksessa parisuhteen laatu puolestaan laski sekä lapsettomilla pareilla että vanhemmilla. Erimielisyyttä vanhempien välillä syntyi silloin, kun he kokivat ristiriitaa uusien tehtävien ja roolien välillä.

Lasten lukumäärän kasvun ja pienten lasten olemassaolon on todettu vähentävän parisuhdetyytyväisyyttä (Glenn & McLanahan, 1982). Lasten negatiivisen vaikutuksen on oletettu johtuvan esimerkiksi siitä, että pari ei pysty kontrolloimaan lasten määrää ja syntymäajankohtia. Vaikutus parisuhteen laatuun olisi siis positiivisempi lasten ollessa haluttuja ja suunniteltuja. Marinin (1980) mukaan lasten lukumäärällä ei ole suoraa vaikutusta parisuhdetyytyväisyyteen, mutta sillä on suora yhteys tyytyväisyyteen vanhempana, mikä puolestaan voi vaikuttaa parisuhteen laatuun. Parisuhdetyytyväisyys ja tyytyväisyys vanhempana oloon ovat vastavuoroisessa suhteessa keskenään, jolloin tyytyväisyys yhdellä alueella siirtyy toiselle (Rogers & White, 1998). Abbott ja Brody (1985) tutkivat lasten iän, sukupuolen ja määrän yhteyttä parisuhteen laatuun työssäkäyvillä naisilla. Niillä naisilla, joilla oli lapsia, oli heikompi parisuhteen laatu kuin lapsettomilla naisilla. Lähempi tarkastelu osoitti, että parisuhteen laatu oli heikompi erityisesti naisilla, joilla oli pieniä poikalapsia. Tyttölapsien äitien ja lapsettomien naisten parisuhteen laadun välillä ei ollut merkitseviä eroja. On jonkin verran todisteita siitä, että pojat ovat aktiivisempia ja heidän kasvattamisensa luo enemmän stressiä kuin tyttöjen kasvattaminen ja tämä stressi saattaa vaikuttaa myös parisuhteen laatuun (Abbott & Brody, 1985).

Monet tutkijat näkevät perhevaiheiden ja *parisuhteen keston* yhteyden parisuhteen laatuun U-käyrän muotoisena, jolloin parisuhteen laatu on korkeimmillaan ennen

vanhemmuutta ja lasten muutettua pois kotoa (Glenn, 1990). Tällaista tulkintaa kritisoidaan paljon, sillä perhevaiheet selittävät vain pienen osan parisuhteen laadun vaihtelusta. Parisuhteen kesto vaikuttaa parisuhteen laadun muutoksiin lapsista huolimatta ja onkin vaikea erottaa johtuvatko laadun muutokset lapsista vai joistakin muista tekijöistä. Vanhemmuuteen siirtyminen tapahtuu usein avioliiton alkuvuosina, jolloin parisuhteen laatu yleensäkin laskee ja puolisoiden yhteinen aika vähenee syntyipä lapsia tai ei (Huston & Vangelisti, 1995). Tolkki-Nikkonen (1990) havaitsi, että tyytyväisyys parisuhteeseen oli suurimmillaan liiton alkuvaiheessa sekä vuosikymmenten yhteiselon jälkeen. Vaikka lapset eivät välttämättä huononna parisuhteen laatua, voivat lapset estää monien onnettomien liittojen hajoamisen, ja siten luoda poikkileikkaustutkimuksissa vääristyneen kuvan vanhemmuuden ja parisuhteen laadun välisestä suhteesta. Lasten yhteyttä liittojen koossapysymiseen tukee myös Nikanderin (1996) tutkimus, jonka mukaan erot vähenivät perhekoon kasvaessa. Huolimatta siitä, että lapset voivat vähentää puolisoiden yhteistä aikaa, lasten nähdään myös vahvistavan avioliittoa tarjoamalla yhteisen päämäärän ja ilonaiheen (Hoffman & Manis, 1978).

Tutkimukset tukevat vahvasti ajatusta siitä, että myös henkilön *persoonallisuuden* piirteet ennustavat yhteensopivuutta parisuhteessa (Kelly & Conley, 1987). Persoonallisuus on tutkimuksissa jaoteltu yleensä ns. Big Five -mallin mukaan viiteen pääfaktoriin, joita ovat neuroottisuus, ekstraversio, avoimuus, sovinnollisuus ja tunnollisuus (McCrae, Costa & Busch, 1986). Neuroottisuudella on todettu olevan enemmän yhteyttä parisuhteen laatuun kuin muilla neljällä tekijällä (Karney & Bradbury, 1995). Neuroottisuus ilmentää tunne-elämän tasapainoa; neuroottinen ihminen on altis psykologiselle stressille, mikä koetaan kielteisinä tunnetiloina, kuten ahdistuksena, vihaisuutena, häpeänä ja masennuksena (Hämäläinen, Pulkkinen, Allik & Pulver, 1994). Russellin ja Wellsin (1994) tutkimuksessa henkilön neuroottisuus huononsi sekä hänen itsensä että puolisonsa kokemaa parisuhteen laatua.

Kelly ja Conley (1987) osoittivat tutkiessaan 300 paria 1930-luvulta 1980-luvulle neuroottisuuden olevan parisuhteeseen eniten vaikuttava persoonallisuuden piirre molemmilla sukupuolilla. Neuroottisuus lisäsi ahdistusta parisuhteessa ja muut persoonallisuuden piirteet määrittelivät sen, johtiko ahdistus eroon vai kärsittiinkö se passiivisesti. Molempien puolisoiden neuroottisuus oli yleistä sekä eronneiden että

avioliittoonsa sitoutuneiden mutta tyytymättömien ryhmässä. Eronneilla miehillä oli lisäksi normaalia matalampi impulssikontrolli ja he olivat sosiaalisesti ekstraverttejä, mutta riitaisia. Vakaassa liitossa olevat tyytymättömät miehet olivat neuroottisia ja heidän impulssikontrollinsa oli kohtalainen, sosiaalisen ekstraversioon ja sovinnollisuuden tason taas ollessa matala. McCranien ja Kahanin (1986) mukaan persoonallisuudeltaan mukautumattomilla, impulsiivisilla ja ärsykehakuisilla henkilöillä on heikompi parisuhteen laatu ja korkeampi eroamisriski.

Myös henkilön *koulutus ja ammatti* voivat olla yhteydessä parisuhteen laatuun. Alemmalla koulutustasolla ja ammattiasemalla (Belsky & Rovine, 1990; Karney & Bradbury, 1995) sekä huonolla taloudellisella tilanteella (Kinnunen, 1996; Kinnunen & Pulkkinen, 1998) on osoitettu olevan negatiivinen yhteys parisuhteen laatuun. Teachmanin ja Polonkon (1990) mukaan alemmin koulutetut eroavat herkemmin. Toisaalta korkean koulutuksen ja ammattiaseman tuoma vaikutusmahdollisuuksien ja vastuun lisääntyminen sekä menestyminen työssä vähentävät puolison kanssa vietettävän ajan määrää, mikä voi vaikuttaa negatiivisesti parisuhteeseen (Barling, 1990). Haavio-Mannilan, Jallinojan ja Srandellin (1984) mukaan ammattiasema ja työn laatu ovat voimakkaasti yhteydessä siihen, kuinka paljon työtä ajatellaan kotona ja kotia työssä. Työhuolet siirtyvät eniten ylempien toimihenkilöiden koteihin, kun taas työntekijät vievät kotihuolia töihin.

Nykyisin *työ ja perhe-elämä* ovat vuorovaikutuksessa keskenään sekä miesten että naisten elämässä (Kinnunen, Loikkanen & Mauno, 1995a). Pittmanin (1994) mukaan yhteys työn ja parisuhteen välillä on epäsuora ja sitä välittää työn ja perheen yhteensovittaminen. Kun työn ja perheen yhteensovittaminen onnistuu hyvin, parisuhteen jännitteet vähenevät. Yhteensovittamista voidaan lähestyä esimerkiksi ristiriita- tai siirräntäteorian kautta. Ristiriitateorian (conflict theory) mukaan tyydytys tai menestys yhdellä alueella vaatii uhrauksia toisella; alueet ovat yhteen sopimattomia, koska niillä on erilaiset normit tai vaatimukset (Barling, 1990; Voydanoff, 1988). Siirräntäteorian (spillover theory) mukaan positiiviset tai negatiiviset kokemukset ja tunteet työssä siirtyvät perheeseen ja parisuhteeseen ja päinvastoin (Lambert, 1990; Small & Riley, 1990). Useissa rooleissa, esimerkiksi työntekijänä, puolisona ja vanhempana, toimimisella voi olla negatiivisia vaikutuksia sekä naisten että miesten parisuhteen laatuun (Barling, 1990).

Työn ja perheen välinen vuorovaikutus ja siihen liittyvät ongelmat ovat seurausta sekä

työhön että perheeseen liittyvistä tekijöistä ja ristiriitaa voi esiintyä sekä työstä perheeseen että perheestä työhön (Frone, Russell & Cooper, 1992a, 1992b; Greenhaus & Beutell, 1985; Gutek, Searle & Klepa, 1991; Kinnunen, Koivunen & Mauno, 1997; Kinnunen, Loikkanen & Mauno, 1995b). Tutkimukset osoittavat, että työ häiritsee perhe-elämää useammin kuin perhe häiritsee työtä (Frone ym., 1992a, 1992b; Kinnunen ym., 1995b; Kinnunen & Mauno, 1998). Joissakin tutkimuksissa ei ole löydetty sukupuolieroja eri konfliktityyppien kokemisen välillä (Frone ym., 1992b; Kinnunen & Mauno, 1998), toisissa taas naisten on todettu kokevan enemmän työn ja perheen vuorovaikutusongelmia (Higgins, Duxbury & Lee, 1994). Yleensä naiset joutuvat strukturoimaan työtään perhettä varten enemmän kuin miehet (Karambayya & Reilly, 1992). Miesten työssäkäynnillä on usein nähty positiivinen ja naisten työssäkäynnillä negatiivinen yhteys molempien puolisoitten parisuhteen laatuun (Karney & Bradbury, 1995). Suomessa tällaista yhteyttä ei juurikaan esiinny naisten pitkän työssäkäyntiperinteen vuoksi (Kinnunen & Mauno, 1998).

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää 36-vuotiaiden parisuhteen laatua ja edellä mainittujen tekijöiden yhteyttä siihen. Parisuhteen laatua lähestyttiin toisaalta yksilön näkökulmasta, toisaalta puolisoitten välisen vuorovaikutuksen kautta. Halusimme selvittää, millainen parisuhteen laatu tutkittavilla oli ja miten he ratkaisivat ristiriitoja parisuhteessa sekä miten nämä tekijät olivat yhteydessä toisiinsa. Oletimme aggressiivisempien ristiriitojen ratkaisukeinojen olevan negatiivisessa yhteydessä parisuhteen laatuun, sillä puolison negatiivisen käyttäytymisen ja vuorovaikutuksen on todettu heikentävän parisuhteen laatua (Karney & Bradbury, 1995). Tutkimme kaikkia yhteyksiä sukupuolittain, vaikka sukupuolten väliset erot parisuhteen laadussa ja siihen yhteydessä olevissa tekijöissä ovat Karneyn ja Bradburyn katsauksen mukaan olleet yleisesti melko vähäisiä.

Tarkastelimme seuraavia parisuhteen laatuun yhteydessä olevia tekijöitä: 1. *Parisuhteeseen liittyvät tekijät (avo/avioliitto, 1./2. liitto, parisuhteen kesto, aikaisemmat suhteet)*. Oletimme avoliitossa olevilla olevan heikomman parisuhteen laadun kuin avioliitossa olevilla (mm. Brown & Booth, 1996; Nikander, 1997). Myös uudessa avioliitossa olevien oletimme arvioivan parisuhteen laadun heikommaksi kuin ensimmäisessä liitossa olevien (mm. White & Booth, 1985), vaikka toisaalta useissa

tutkimuksissa ei ole löydetty eroja näiden ryhmien välillä (Vemer ym., 1989). Oletimme parisuhteen laadun heikentyvän suhteen keston kasvaessa, koska pitkittäistutkimuksissa on todettu parisuhteen laadun laskevan ajan mittaan (ks. Karney & Bradbury, 1995). Oletimme myös aikaisempien suhteiden suurella määrällä olevan negatiivisen yhteyden parisuhteen laatuun.

2. *Lasten määrä, ikä ja sukupuoli.* Oletimme, että parisuhteen laatu on parempi lapsettomilla pareilla kuin vanhemmilla (ks. Hackel & Ruble, 1992; Tomlinson, 1987). Oletimme myös lasten lukumäärän kasvun ja pienten lasten olemassaolon heikentävän parisuhteen laatua (mm. Glenn & McLanahan, 1982). Lasten sukupuolen yhteydestä parisuhteen laatuun on vain vähän tutkimustuloksia. Abbottin ja Brodyn (1985) tutkimuksessa parisuhteen laatu oli kuitenkin heikompi pienten poikalasten äideillä.

3. *Persoonallisuus.* Oletimme neuroottisuuden heikentävän parisuhteen laatua, koska sillä on todettu olevan enemmän yhteyttä parisuhteen laatuun kuin muilla persoonallisuuden piirteillä (mm. Karney & Bradbury, 1995; Kelly & Conley, 1987; Russell & Wells, 1994).

4. *Koulutus, ammattiasema sekä työn ja perheen yhteensovittaminen.* Koska tutkimustulokset koulutuksen ja ammattiaseman yhteydestä parisuhteen laatuun ovat ristiriitaisia, emme asettaneet näille yhteyksille hypoteeseja. Parisuhteen laadun lasku on yhdistetty toisaalta matalaan koulutustasoon ja alempaan ammattiasemaan (mm. Belsky & Rovine, 1990; Teachman & Polonko, 1990), toisaalta korkeaan ammattiasemaan (Barling, 1990; Haavio-Mannila ym., 1984). Oletimme työn ja perheen yhteensovittamisongelmien huonontavan parisuhteen laatua (mm. Kinnunen ym., 1997; Pittman, 1994).

MENETELMÄT

Tutkittavat

Tutkimus perustuu akatemiaprofessori Lea Pulkisen johtamaan Lapsesta aikuiseksi - tutkimukseen. Kyseinen tutkimus aloitettiin Jyväskylässä vuonna 1968 ja sen

alkuperäisotokseen kuului 12 jyväskenläläistä kansakoulun toista luokkaa. Tutkittavia oli tuolloin yhteensä 369, joista poikia oli 196 ja tyttöjä 173. Tutkimuksen alkaessa tutkittavat olivat noin 8-vuotiaita. Tämän jälkeen heitä on tutkittu 14-, 26- ja 36-vuotiaana sekä osaa myös 20- ja 33-vuotiaana. Vuonna 1995, tutkittavien ollessa 36-vuotiaita, alkuperäisotoksesta tavoitettiin 85,8%. Tutkimusjoukko edustaa valikoitumattomasti alkuperäistä satunnaisotosta, sillä tutkimuksesta poisjääneet eivät eronneet sosiaalista käyttäytymistä koskevien arviointien perusteella tutkimuksessa mukana pysyneestä joukosta (Sinkkonen & Pulkkinen, 1996). Tutkimusjoukko edustaa hyvin myös koko vuonna 1959 Suomessa syntynyttä ikäluokkaa siviilisäädyn, lasten lukumäärän ja työtilanteen suhteen.

Tämä tutkimus rajautui niihin tutkittaviin, jotka elivät 36-vuotiaana parisuhteessa. Heistä 117 (46,8%) oli naisia ja 133 (53,2%) miehiä. Kuten taulukosta 1 nähdään, tutkittavista suurin osa oli naimisissa ensimmäisessä avioliitossa, toiseksi eniten oli avoliitossa olevia. Uudessa avioliitossa olevia (2. liitto), seurustelevia eronneita ja naimattomia oli suhteellisen vähän. Parisuhteen kesto vaihteli 0-21 vuoteen, keskiarvon ollessa 11,4 vuotta. Avioliitossa olevien suhde oli kestänyt keskimäärin 12,7 vuotta (1. liitto ka 13,0 vuotta; 2. liitto ka 8,3 vuotta) ja avoliitossa olevien keskimäärin 8 vuotta. Suurimmalla osalla tutkittavista (88%) oli lapsia. Lasten lukumäärä vaihteli nolasta viiteen, suurimmalla osalla oli kaksi lasta. Avioliitossa olevilla oli keskimäärin 1,9 lasta (1. liitto ka 1,8 lasta; 2. liitto ka 2,2 lasta) ja avoliitossa olevilla 1,4 lasta. Lasten iät vaihtelivat 0-20 vuoteen (ka 10,5 v), nuorimman lapsen ollessa keskimäärin 5- ja vanhimman 9-vuotias.

Sekä ammatillinen koulutus että ammattiasema erosivat sukupuolen mukaan tilastollisesti erittäin merkitsevästi. Suurimmalla osalla naisista ammatillinen koulutus perustui ammatilliseen opistotasoiseen tutkintoon, kun taas miehillä ammatilliseen kouluun. Miehillä ammatillinen koulutus puuttui useammin kuin naisilta ja korkeakoulututkintoja oli naisilla jonkin verran miehiä enemmän. Ammattiasemaltaan naisista suurin osa oli alempia toimihenkilöitä, miehistä taas työntekijöitä. Miehet toimivat naisia useammin yrittäjinä, kun taas työttömiä ja opiskelijoita oli enemmän naisten joukossa.

TAULUKKO 1. Tutkittavien kuvailua (%)

Muuttuja	Naiset n = 117	Miehet n = 133	χ^2
Siviilisääty			2.03
Naimaton	0.0	1.6	
Naimisissa (1.liitossa)	65.8	67.4	
Naimisissa (uudessa liitossa)	6.0	5.4	
Avoliitossa	26.5	24.0	
Asumuserossa tai eronnut	1.7	1.6	
Parisuhteen kesto			5.43
0-5 vuotta	18.3	15.6	
6-10	23.9	24.6	
11-15	30.3	42.6	
16-21	27.5	17.2	
Lasten lukumäärä			4.41
0	12.0	13.5	
1	20.5	28.6	
2	49.6	36.8	
3-5	17.9	21.1	
Koulutus			28.15***
Ei ammatillista koulutusta	4.3	12.5	
Työllisyys/amatillinen kurssi	10.3	10.9	
Ammatillinen koulu	21.6	43.8	
Ammatillinen opisto	46.6	19.5	
Korkeakoulututkinto	17.2	13.3	
Ammattiasema			36.61***
Yrittäjät	6.6	20.0	
Ylemmät toimihenkilöt	21.7	23.3	
Alemmat toimihenkilöt	44.3	18.3	
Työntekijät	11.3	32.5	
Muut (esim. työttömät, opiskelijat)	16.0	5.8	

***p < .001

Tutkimusmenetelmät

Vuonna 1995 tutkittavien ollessa 36-vuotiaita tutkimusmenetelminä käytettiin postitse lähetettyä elämäntilannekyselyä sekä noin kolmen tunnin mittaista puolistrukturoitua haastattelua, joka sisälsi keskustelun lisäksi haastateltavalle täytettäväksi annettuja lomakkeita. Haastattelussa käsiteltiin emotion säätyä, elämänrakennetta, omaelämäkertaa, omaa itseä, terveydentilaa, alkoholinkäyttöä, tunteiden ilmaisua ja parisuhdetta, perhesuhteita, työtä sekä elämänhallintaa ja tulevaisuutta. Kysely sisälsi seuraavat alueet: perhesuhteet, asuminen ja toimeentulo, koulutus ja työ, vapaa-aika,

alkoholinkäyttö ja tupakointi, koettu terveydentila, henkilökohtaiset näkemykset sekä elämänmuutokset ja tulevaisuus (ks. esim. Sinkkonen & Pulkkinen, 1996).

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin kyselyn perhesuhde-, koulutus ja työ- sekä elämänmuutokset ja tulevaisuusosioita sekä haastatteluosioista tunteiden ilmaisua, parisuhdetta, perhesuhteita ja työtä. Lisäksi käytettiin vuonna 1992 persoonallisuuskyselyllä kerättyä aineistoa, tutkittavien ollessa tällöin 33-vuotiaita.

Muuttujat

Riippuvaa muuttujaa, *parisuhteen laatua*, tarkasteltiin ensin yksilön näkökulmasta. Seuraavista haastattelun kysymyksistä muodostettiin parisuhteen laatua kuvaava summamuuttuja (ks. Kinnunen & Pulkkinen, 1998): “Kuinka läheinen on nykyinen parisuhteesi tällä hetkellä?” (1 = ei läheinen, 4 = hyvin läheinen), “Kuinka paljon ristiriitoja, jännitystä ja epäsovua sisältyy parisuhteeseesi tällä hetkellä?” (1 = ei ollenkaan, 4 = hyvin paljon) ja “Oletko koskaan ajatellut vakavasti eroa?” (1 = en koskaan, 4 = usein). Nämä muuttujat korreloivat merkitsevästi keskenään ($r = .27 - .37, p < .001$). Lisäksi tutkittavia pyydettiin valitsemaan 12 vaihtoehdosta kolme kaikkein tärkeintä parisuhdetta koossapitävää tekijää (esim. rakastamme toisiamme, olemme tovereita, eroaminen aiheuttaisi liian suuria käytännön ongelmia). Nämä kysymykset perustuvat parisuhteen onnellisuutta käsittelevään pitkittäistutkimukseen (Tolkki-Nikkonen, 1990).

Kaikkien edellä mainittujen kysymysten avulla parisuhteen laadun kuvaus tiivistettiin viiteen kategoriaan: 1 = heikko parisuhde (ei läheinen, paljon ristiriitoja ja eron ajattelua, yhdessä pysytään käytännöllisistä syistä), 2 = kohtalainen parisuhde (ei läheinen eikä etäinen, jonkin verran ristiriitoja, joskus eron ajattelua, yhdessä pysytään, koska tullaan toimeen keskenään), 3 = melko hyvä parisuhde (melko läheinen, jonkin verran ristiriitoja, harvoin eron ajattelua, yhdessä pysytään kumppanuuden vuoksi), 4 = hyvä parisuhde (läheinen, ei ristiriitoja, harvoin eron ajattelua, yhdessä pysytään koska nautitaan toisen seurasta), 5 = erittäin hyvä parisuhde (hyvin läheinen, ei ristiriitoja tai eron ajattelua, yhdessä pysytään rakkaudesta ja koska nautitaan toisen seurasta).

Tarkastelimme parisuhteen laatua myös puolisoitten välisen vuorovaikutuksen näkökulmasta, jolloin tarkasteltiin erilaisia tapoja ratkaista ristiriitoja parisuhteessa.

Ristiriitojen ratkaisutapoja parisuhteessa mitattiin Conflict Tactics Scalesin (CTS) perusteella (Straus, 1979, 1990, 1992). Asteikko sisältää 20 erilaista tapaa ratkaista ristiriitoja parisuhteessa (ks. liite). Ratkaisutavat vaihtelevat järkeilystä (esim. rauhallinen keskustelu) kielelliseen (esim. haukkuminen ja kiroilu) ja fyysiseen väkivaltaan (esim. lyöminen). Tutkittavat arvioivat, kuinka usein olivat käyttäneet kutakin ratkaisukeinoa kuluneen vuoden aikana. Samaa menettelyä käyttäen he arvioivat myös puolisoitensa ristiriitojen ratkaisukeinoja. Vastausvaihtoehdot olivat 1 = ei kertaakaan, 2 = joskus, 3 = usein. Vastausten perusteella muodostettiin kuusi luokkaa (ks. Kinnunen & Pulkkinen, 1998): 1 = ristiriitojen ratkaisu perustuu pelkkään järkeilyyn, 2 = ratkaisu perustuu usein järkeilyyn, mutta joskus lievään kielelliseen aggressioon (esim. mököttäminen ja keskustelusta kieltäytyminen), 3 = ratkaisu perustuu usein lievään kielelliseen aggressioon, 4 = ratkaisu perustuu voimakkaaseen kielelliseen aggressioon (esim. kumppanin uhkaaminen lyömisellä), 5 = ratkaisu perustuu usein kielelliseen, mutta joskus myös fyysiseen aggressioon, 6 = ratkaisu perustuu kielellisen aggression lisäksi usein myös fyysiseen aggressioon.

Parisuhteeseen liittyvistä tekijöistä *parisuhteen kestoa* mitattiin haastattelussa kysymyksellä: “Kuinka kauan nykyinen parisuhteesi on kestänyt?”. Se, olivatko tutkittavat *avoliitossa, avioliitossa, ensimmäisessä tai uudessa liitossa* saatiin kyselystä siviilisäätystä kysymällä. *Aikaisempien suhteiden määrää* mitattiin kahdella haastattelun kysymyksellä: “Montako sellaista suhdetta sinulla on ollut, joihin on kuulunut yhdessä asuminen 1 kk pidemmän ajan?” ja “Jos ajatellaan koko elämäsi, niin monenko ihmisen kanssa suunnilleen olet ollut seksisuhteessa?”. *Lasten määrä, ikä ja sukupuoli* saatiin selville kysymällä haastattelussa, moneenko lapsen tutkittavalla on jonkinlainen huoltajasuhde ja tarkemmin kunkin lapsen kohdalta sukupuoli, syntymävuosi, onko oma vai puolison lapsi ja asuuko lapsi kotona vai muualla.

Työn ja perheen yhteensovittamista mitattiin haastattelun kysymyksellä: “Kuinka sinä olet yhteensovittanut työn ja perhe-elämän?” (1 = ei vaikeuksia, tasapainossa, 2 = vaikeuksia, epätasapainossa, työ > perhe, 3 = vaikeuksia, epätasapainossa perhe > työ). Lisäksi muodostimme työn ja perheen yhteensovittamista koskevista haastattelukysymyksistä (Frone ym., 1992a, 1992b) kaksi summamuuttujaa. Seuraavista kahdesta kysymyksestä muodostettiin työstä perheeseen suuntautuvaa ristiriitaa kuvaava

summamuuttuja: “Kuinka usein työsi tai urasi häiritsee tehtäviäsi kotona, kuten esimerkiksi ruuanlaittoa, kaupassakäyntiä, lastenhoitoa, pihatöitä tai kodin korjaustöitä?”, “Kuinka usein työsi tai urasi vie sinulta aikaa, jonka haluaisit viettää perheesi kanssa?”. Perheestä työhön suuntautuvan ristiriidan summamuuttuja taas muodostettiin kysymyksistä: “Kuinka usein perhe-elämäsi häiritsee tehtäviäsi työssä, kuten esimerkiksi ehtimistä töihin ajoissa, päivittäisten tehtävien suorittamista tai ylitöiden tekemistä?” ja “Kuinka usein perhe-elämäsi vie sinulta aikaa, jonka haluaisit käyttää työhön tai uraan liittyvissä toiminnoissa?” Kutakin väittämää arvioitiin asteikolla 1 = ei koskaan, 5 = hyvin usein. Työstä perheeseen konfliktia kuvaavan summamuuttujan Cronbachin alfa-kerroin oli miehille .75 ja naisille .83 ja perheestä työhön konfliktia kuvaavan summamuuttujan alfa-kerroin oli miehille .79 ja naisille .71.

Tutkittavien *persoonallisuutta* kartoitettiin NESTA-persoonallisuustestillä (NEO-PI; Costa & McCrae, 1985) tutkittavien ollessa 33-vuotiaita. Se perustuu oletukselle viidestä suuresta piirredimensiosta, joita ovat Neuroottisuus, Ekstraversio, Sovinnollisuus, Tunnollisuus ja Avoimuus. Hämäläinen ym. (1994) ovat standardoineet testin Suomen oloihin ja todenneet näiden viiden faktorin kuvaavan hyvin suomalaisten persoonallisuutta. Kaiken kaikkiaan persoonallisuustesti sisältää 181 väittämää (0 = täysin eri mieltä, 4 = täysin samaa mieltä). Taulukosta 2 nähdään persoonallisuustestin osioiden lukumäärät, vaihteluvälit ja reliabiliteetit. Neuroottisuutta mitataan esimerkiksi väittämillä “Pelästyn helposti”, “Usein tuntuu, etten enää selviydy omin voimin ongelmistani”, ekstraversiota väittämillä “Minulla on voimakkaita tunnesuhteita ystäviini”, “Haluan olla siellä, missä tapahtuu” ja avoimuutta väittämillä “Kokeilen usein uusia ja vieraita ruokia”, “Pidän ongelmien ja tehtävien ratkaisemisesta”. Tunnollisuutta mittaavia väittämiä ovat muun muassa “Maksan velkani täsmällisesti”, “Pidän tavarani siistinä ja hyvässä järjestyksessä” ja sovinollisuutta mittaavia väittämiä “Kykenen antamaan ihmisille anteeksi heidän ilkeytensä”, “Poikkean tavoistani voidakseni auttaa toisia”.

TAULUKKO 2. Persoonallisuustestin osiot ja niiden reliabiliteetit

Asteikko	Osioiden lkm	Vaihteluväli	Alfa-kerroin	
			Naiset	Miehet
NEUROOTTISUUS	48	0-192	.84	.84
Ahdistuneisuus	8	0-32		
Vihamielisyys	8	0-32		
Masentuneisuus	8	0-32		
Alemmuudentunto	8	0-32		
Impulsiivisuus	8	0-32		
Haavoittuvuus	8	0-32		
EKSTRAVERSIO	48	0-192	.71	.77
Lämminhenkisyys	8	0-32		
Seurallisuus	8	0-32		
Itsevarmuus	8	0-32		
Aktiivisuus	8	0-32		
Jännityshakuisuus	8	0-32		
Iloisuus	8	0-32		
AVOIMUUS	48	0-192	.77	.76
Haaveellisuus	8	0-32		
Taiteellisuus	8	0-32		
Tunteellisuus	8	0-32		
Joustavuus	8	0-32		
Älyllinen uteliaisuus	8	0-32		
Suvaitsevaisuus	8	0-32		
SOVINNOLLISUUS	18	0-72	.76	.79
TUNNOLLISUUS	18	0-72	.83	.82

Aineiston tilastollinen käsittely

Sukupuolieroja eri muuttujien jakaumien suhteen tarkasteltiin χ^2 -testin avulla. Riippumattomien otosten t-testin avulla vertailtiin parisuhteen laadun keskiarvoja kahden ryhmän välillä. Useamman ryhmän keskiarvojen vertailussa käytettiin yksisuuntaista varianssianalyysia. Varianssianalyysin parivertailuissa käytettiin Tukeyn testiä. Kaikkien muuttujien välisiä yhteyksiä tarkasteltiin Spearmanin korrelaatiokertoimen avulla. Regressioanalyysillä pyrittiin selvittämään, mitkä tekijät selittävät voimakkaimmin parisuhteen laatua.

TULOKSET

Parisuhteen laadun kuvailua

Kuten taulukosta 3 nähdään, tutkittavien parisuhteen laatu oli pääasiassa hyvä, melko hyvä tai erittäin hyvä. Vain pienellä osalla tutkittavista parisuhteen laatu oli heikko tai kohtalainen. Parisuhteen laadussa ei esiintynyt tilastollisesti merkitseviä eroja sukupuolten välillä.

TAULUKKO 3. Parisuhteen laadun kuvailua (%)

Muuttuja	Naiset n = 117	Miehet n = 133	χ^2
Parisuhteen laatu			1.01
Erittäin hyvä	29.1	25.6	
Hyvä	30.8	36.1	
Melko hyvä	32.5	30.8	
Kohtalainen	6.0	5.3	
Heikko	1.7	2.3	
Ristiriitojen ratkaisutapa (oma)			18.98**
Vain järkeily	2.9	9.2	
Usein järkeily	3.8	14.2	
Lievä kielellinen aggressio	36.2	43.3	
Voimakas kielellinen aggressio	25.7	13.3	
Kielell. ja joskus fyys. aggressio	22.9	16.7	
Kielell. ja usein fyys. aggressio	8.6	3.3	
Ristiriitojen ratkaisutapa (puolison)			6.41
Vain järkeily	11.4	4.2	
Usein järkeily	16.2	14.2	
Lievä kielellinen aggressio	35.2	32.5	
Voimakas kielellinen aggressio	14.3	16.7	
Kielell. ja joskus fyys. aggressio	15.2	20.0	
Kielell. ja usein fyys. aggressio	7.6	12.5	

**p < .01

Ristiriitojen ratkaisutapojen arviot parisuhteessa perustuivat 225 henkilön, 105 naisen ja 120 miehen vastauksiin. Oman arvion osalta ristiriitojen ratkaisutavat erosivat tilastollisesti merkitsevästi sukupuolten välillä siten, että naiset käyttivät aggressiivisempia ratkaisukeinoja kuin miehet. Miehet käyttivät enemmän järkeilyä ja lievää kielellistä aggressiota, kun taas naiset käyttivät enemmän voimakasta kielellistä ja myös fyysistä

aggressiota. Sekä miehillä että naisilla yleisimmin käytetty ratkaisukeino oli kuitenkin lievä kielellinen aggressio. Puolisoarviota tarkasteltaessa nähdään, että tutkittavat arvioivat puolisoidensa käyttävän eniten lievää verbaalista aggressiota ristiriitojen ratkaisukeinona. Arviot eivät eronneet tilastollisesti merkitsevästi sukupuolittain.

Taulukosta 4 nähdään, että miehillä arviot sekä omasta että puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisutavoista korreloivat tilastollisesti merkitsevästi negatiivisesti parisuhteen laatuun. Mitä aggressiivisemmat ristiriitojen ratkaisukeinot, sitä huonompi parisuhteen laatu miehillä oli. Naisilla tilastollisesti merkitsevää yhteyttä ristiriitojen ratkaisutapojen ja parisuhteen laadun välillä ei ollut. Sen sijaan tutkittavien arviot omista ja puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisukeinoista korreloivat tilastollisesti erittäin merkitsevästi keskenään molemmilla sukupuolilla. Tämän mukaan tutkittavat arvioivat käyttävänsä puolisoidensa kanssa samankaltaisia ratkaisukeinoja.

TAULUKKO 4. Parisuhteen laadun ja ristiriitojen ratkaisutapojen väliset korrelaatiot

Muuttuja	1	2	3
1 Parisuhteen laatu	-	-.15	-.12
2 Ristiriitojen ratk. (oma arvio)	-.30**	-	.57***
3 Ristiriitojen ratk. (arvio puolisoista)	-.29**	.67***	-

p < .01 *p < .001

Huom. Lävistäjän alapuolella olevat korrelaatiot ovat miesten, yläpuolella olevat naisten.

Avio/avoliiton, 1./2. liiton, parisuhteen keston ja aikaisempien suhteiden yhteys parisuhteen laatuun

Parisuhteen laadun keskiarvot erosivat *avioliitossa ja avoliitossa* olevilla siten, että avoliitossa olevien parisuhteen laatu oli avoliitossa olevia parempi (ks. taulukko 5). Naisilla tämä ero oli tilastollisesti melkein merkitsevä ja miehillä se lähestyi tilastollista merkitsevyyttä. Ristiriitojen ratkaisukeinot eivät eronneet tilastollisesti merkitsevästi avotai avoliitossa olevilla, naisilla keskiarvojen ero lähestyi kuitenkin tilastollista merkitsevyyttä. Avoliitossa olevat naiset arvioivat puolisonsa käyttämät ristiriitojen

ratkaisukeinot aggressiivisemmiksi kuin avioliitossa olevat naiset, keskiarvojen eron ollessa tilastollisesti melkein merkitsevä. Miesten puolisoarvioissa ei esiintynyt eroja liittotyyppien välillä.

Kun avoliitossa olevia naisia verrattiin pelkästään ensimmäisessä liitossa oleviin, olivat ristiriitojen ratkaisukeinojen keskiarvojen erot tilastollisesti melkein merkitsevät $t(96) = -2.11, p = .037$). Ensimmäisessä avioliitossa olevat naiset käyttivät siis järkevämpiä ristiriitojen ratkaisukeinoja (ka 3.69) kuin avoliitossa olevat (ka 4.25). Muiden muuttujien kohdalla ei kummallakaan sukupuolella ollut merkitsevää eroa sen suhteen, verrattiinko avoliitossa olevia kaikkiin naimisissa oleviin vai vain ensimmäisessä avioliitossa oleviin.

TAULUKKO 5. Parisuhteen laatu ja ristiriitojen ratkaisukeinot avio- ja avoliitossa

Muuttuja	Avoliitto n = 84/94 ¹		Avoliitto n = 31/31 ¹		t	df	p
	ka	s	ka	s			
Parisuhteen laatu							
Naiset	3.93	.98	3.42	.92	2.51	113	.013
Miehet	3.86	.97	3.48	1.00	1.87	123	.064
Ristiriitojen ratk.(oma)							
Naiset	3.78	1.15	4.25	1.15	-1.78	102	.078
Miehet	3.21	1.25	3.39	1.29	-.65	110	.518
Ristiriitojen ratk.(puol.)							
Naiset	3.14	1.35	3.79	1.56	-2.01	102	.047
Miehet	3.64	1.39	4.00	1.36	-1.18	110	.240

¹ naiset/miehet

Ensimmäistä ja toista avoliittoa vertailtaessa ainoa merkitsevä ero keskiarvojen välillä esiintyi naisten arvioissa omista ristiriitojen ratkaisukeinoista (ks. taulukko 6). Toisessa avoliitossa olevat naiset käyttivät aggressiivisempia ristiriitojen ratkaisukeinoja kuin ensimmäisessä liitossa olevat. Sen sijaan parisuhteen laatu ei eronnut ensimmäisessä ja toisessa liitossa olevilla kummallakaan sukupuolella.

TAULUKKO 6. Parisuhteen laatu ja ristiriitojen ratkaisukeinot 1. ja 2. avioliitossa

Muuttuja	1. liitto n = 77/87 ¹		2. liitto n = 7/7 ¹		t	df	p
	ka	s	ka	s			
Parisuhteen laatu							
Naiset	3.91	.98	4.14	1.07	-.60	82	.549
Miehet	3.86	.95	3.86	1.22	.01	92	.990
Ristiriitojen ratk.(oma)							
Naiset	3.69	1.12	4.83	.98	-2.42	78	.018
Miehet	3.22	1.27	3.20	1.10	.03	82	.979
Ristiriitojen ratk.(puol.)							
Naiset	3.09	1.34	3.67	1.51	-1.00	78	.320
Miehet	3.62	1.41	4.00	1.23	-.59	82	.558

¹ naiset/miehet

Parisuhteen kestolla ei ollut yhteyttä parisuhteen laatuun eikä arvioon omista tai puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisukeinoista. Taulukosta 7 nähdään, että suurimmalla osalla sekä naisista että miehistä oli ollut yksi tai kaksi sellaista *aikaisempaa suhdetta*, johon oli kuulunut yli yhden kuukauden yhdessäasuminen (naiset ka 1.68, miehet ka 1.51). Tällaisten suhteiden määrät eivät eronneet sukupuolittain tilastollisesti merkitsevästi. Aikaisempien *seksisuhteiden määrät* puolestaan erosivat sukupuolittain tilastollisesti erittäin merkitsevästi. Miehillä oli ollut oman arvionsa mukaan selvästi enemmän seksisuhteita (ka 26.32) kuin naisilla (ka 6.5).

TAULUKKO 7. Aikaisempien suhteiden määrät sukupuolittain (%)

Muuttuja	Naiset	Miehet	χ^2
Yhdessäasuminen yli 1kk			3.07
1	62.4	63.1	
2	28.4	21.3	
3-15	9.2	15.6	
Seksisuhteiden määrä			32.98***
0-4	48.1	16.7	
5-9	21.7	21.9	
10-14	18.9	23.7	
15-500	11.3	37.7	

*** p < .001

Sellaisten aikaisempien suhteiden määrällä, joihin oli kuulunut yli yhden kuukauden yhdessäasuminen, ei ollut yhteyttä parisuhteen laatuun kummallakaan sukupuolella. Naisilla yhteyttä ei ollut myöskään omiin ristiriitojen ratkaisukeinoihin. Miehillä tämä yhteys lähestyi tilastollista merkitsevyyttä ($F(2,116) = 2.51, p = .09$). Ne miehet, joilla oli ollut vain yksi (ka 3.08) tai kaksi (ka 3.31) aiempaa suhdetta, käyttivät jonkin verran järkevämpiä ratkaisukeinoja kuin ne, joilla suhteita oli ollut kolme tai enemmän (ka 3.79). Aiempien suhteiden määrän ja puolisoarvion välillä ei ollut yhteyttä kummallakaan sukupuolella.

Naisilla aiempien seksisuhteiden määrällä ei ollut yhteyttä parisuhteen laatuun eikä ristiriitojen ratkaisukeinoihin (ks. taulukko 8). Miehillä seksisuhteet olivat yhteydessä parisuhteen laatuun siten, että niillä miehillä, joilla oli ollut eniten seksisuhteita oli heikoin parisuhteen laatu. Keskiarvojen parivertailussa tilastollisesti merkitsevä ero parisuhteen laadussa ilmeni niiden ryhmien välillä, joissa oli eniten ja vähiten aikaisempia seksisuhteita. Seksisuhteiden määrän yhteys myös omiin ristiriitojen ratkaisutapoihin lähestyi tilastollista merkitsevyyttä miehillä. Ristiriitojen ratkaisukeinot olivat sitä aggressiivisempia mitä enemmän seksisuhteita miehillä oli ollut. Miehillä seksisuhteiden määrä oli yhteydessä myös arvioon puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisukeinoista. Ne miehet, joilla oli ollut yli kymmenen seksisuhdetta, arvioivat puolisoidensa käyttävän aggressiivisempia ratkaisukeinoja kuin ne, joilla seksisuhteita oli ollut vähemmän.

TAULUKKO 8. Parisuhteen laatu ja ristiriitojen ratkaisukeinot aiempien seksisuhteiden määrän mukaan

Muuttuja	Ryhmä 1		Ryhmä 2		Ryhmä 3		Ryhmä 4		F	df	p	parivert.
	ka	s	ka	s	ka	s	ka	s				
	0-4 n = 51/19 ¹		5-9 n = 23/25 ¹		10-14 n = 20/27 ¹		yli 15 n = 12/43 ¹					
Parisuhteen laatu												
Naiset	3.90	.98	3.65	1.07	3.90	1.02	3.83	.94	.36	3,102	.79	
Miehet	4.21	.79	4.04	.89	3.93	.87	3.51	1.03	3.27	3,110	.02	1>4
Ristiriitojen ratk.(oma)												
Naiset	3.71	1.17	4.09	1.20	4.11	1.18	3.75	1.06	.85	3,98	.47	
Miehet	2.83	1.25	2.92	1.15	3.31	1.35	3.60	1.11	2.53	3,107	.06	
Ristiriitojen ratk.(puol.)												
Naiset	3.10	1.49	3.52	1.38	3.72	.96	3.17	1.70	1.08	3,98	.36	
Miehet	3.39	1.38	3.12	1.24	4.15	1.64	3.90	1.12	3.28	3,107	.02	3>2

¹ naiset/miehet

Parivertailussa tilastollisesti merkitsevä keskiarvojen ero oli ryhmien kaksi ja kolme välillä.

Lasten määrän, iän ja sukupuolen yhteys parisuhteen laatuun

Sillä, *oliko tutkittavalla lapsia vai ei*, ei ollut yhteyttä parisuhteen laatuun eikä arvioon omista tai puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisukeinoista kummallakaan sukupuolella. Myöskään *lasten lukumäärällä* ei ollut yhteyttä parisuhteen laatuun eikä arvioon omista ristiriitojen ratkaisukeinoista. Naisilla arviot puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisukeinoista erosivat lähes tilastollisesti merkitsevästi lasten määrän mukaan ($F(3,101) = 2.52, p = .06$) siten, että ne naiset, joilla oli yksi (ka 2.74) tai kaksi lasta (ka 3.26), arvioivat miestensä käyttävän järkevämpiä ristiriitojen ratkaisukeinoja kuin ne, joilla lapsia oli enemmän kuin kaksi (ka 3.89) tai ei ollenkaan (ka 3.60). Miehillä vastaavaa yhteyttä ei ollut.

Parisuhteen laatu ei eronnut kummallakaan sukupuolella sen mukaan, oliko nuorimman *lapsen ikä* 0-2, 3-5, 6-9 tai 10-16 vuotta. Nuorimman lapsen iällä ei ollut yhteyttä myöskään omiin ristiriitojen ratkaisutapoihin tai puolisoarvioihin. Vanhimman lapsen iällä (0-6, 7-12 tai 13-20 vuotta) ei ollut yhteyttä mihinkään näihin kolmeen muuttujaan.

Sillä, olivatko perheen lapset vain tyttöjä vai vain poikia, ei ollut yhteyttä parisuhteen laatuun eikä ristiriitojen ratkaisukeinoihin naisilla tai miehillä. Parisuhteen laadun keskiarvot erosivat kuitenkin miehillä nuorimman *lapsen sukupuolen* mukaan, siten että nuorimman lapsen ollessa poika parisuhteen laatu oli parempi (ks. taulukko 9). Naisilla parisuhteen laatu ei eronnut nuorimman lapsen sukupuolen mukaan. Miesten arviot puolisoidensa käyttämistä ristiriitojen ratkaisukeinoista erosivat nuorimman lapsen sukupuolen mukaan siten, että puolison ratkaisutavat arvioitiin järkevämmiksi nuorimman lapsen ollessa poika. Naisilla tällaista yhteyttä lapsen sukupuolen suhteen ei ollut. Nuorimman lapsen sukupuoli ei ollut yhteydessä arvioon omista ristiriitojen ratkaisukeinoista kummallakaan sukupuolella.

TAULUKKO 9. Parisuhteen laatu ja ristiriitojen ratkaisutavat nuorimman lapsen sukupuolen mukaan

Muuttuja	Poika n=56/57 ¹		Tyttö n=43/50 ¹		t	df	p
	ka	s	ka	s			
Parisuhteen laatu							
Naiset	3.91	1.10	3.74	.90	-.81	97	.42
Miehet	3.98	.94	3.62	.99	-1.95	105	.05
Ristiriitojen ratk. (oma)							
Naiset	3.95	1.07	3.78	1.29	-.71	94	.48
Miehet	3.17	1.34	3.33	1.14	.66	104	.51
Ristiriitojen ratk. (puol.)							
Naiset	3.38	1.30	3.15	1.58	-.76	94	.45
Miehet	3.47	1.34	4.15	1.37	2.58	104	.01

¹ naiset/miehet

Vanhimman lapsen sukupuoli oli yhteydessä tutkittavista muuttujista ainoastaan naisten parisuhteen laatuun ($t(79) = 2.33, p = .02$). Parisuhteen laatu oli parempi niillä naisilla, joiden vanhin lapsi oli tyttö (ka 4.00) kuin niillä, joiden vanhin lapsi oli poika (ka 3.45).

Persoonallisuuden yhteys parisuhteen laatuun

Persoonallisuutta tutkittaessa tutkittavat jaettiin suunnilleen yhtä suuriin kolmanneksiin persoonallisuuspiirteiden pistemäärien perusteella (matala, keskitaso, korkea). Persoonallisuuspiirteistä *neuroottisuus* oli tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä miesten parisuhteen laatuun siten, että niillä miehillä, joilla oli korkein neuroottisuuspistemäärä, oli huonompi parisuhteen laatu kuin niillä, joilla neuroottisuus oli vähäisempää (ks. taulukko 10). Naisilla vastaavaa yhteyttä ei ollut. Neuroottisuus oli tilastollisesti melkein merkitsevästi yhteydessä arvioon omista ristiriitojen ratkaisukeinoista molemmilla sukupuolilla. Siis mitä korkeampi neuroottisuus, sitä aggressiivisempia ratkaisukeinoja raportoitiin käytettävän. Merkitsevä ero parisuhteen laadussa ja ristiriitojen ratkaisukeinoissa oli neuroottisuudeltaan matalimman ja korkeimman ryhmän välillä.

TAULUKKO 10. Neuroottisuuden yhteys parisuhteen laatuun ja ristiriitojen ratkaisukeinoihin

Muuttuja	Neuroottisuus						F	df	p	parivert.
	Matala n=25/35 ¹		Keskitaso n=50/43 ¹		Korkea n=12/12 ¹					
	ka	s	ka	s	ka	s				
Parisuhteen laatu										
Naiset	4.04	.98	3.96	.90	3.42	1.08	1.92	2,84	.153	
Miehet	4.17	.86	3.67	.99	3.25	.97	5.18	2,87	.008	1 > 3
Ristiriitojen ratk. (oma)										
Naiset	3.35	.88	3.88	1.06	4.45	1.29	4.39	2,79	.016	3 > 1
Miehet	2.82	1.19	3.32	1.36	4.00	1.32	3.34	2,78	.040	3 > 1
Ristiriitojen ratk. (puol.)										
Naiset	3.04	1.07	3.27	1.41	3.27	1.62	.23	2,79	.792	
Miehet	3.50	1.56	3.68	1.38	4.22	1.20	.90	2,78	.412	

¹ naiset/miehet

Sovinnollisuuden ja parisuhteen laadun yhteys lähestyi miehillä tilastollista merkitsevyyttä ($F(2,90) = 2.62, p = .08$). Niillä miehillä, jotka olivat kaikkein sovinnollisimpia, oli korkeampi parisuhteen laatu (ka 4.33) kuin niillä, joilla sovinnollisuus oli keskitasoista (ka 3.74) tai matalaa (ka 3.68). Naisilla eroa vastaavien ryhmien välillä ei ollut. Sovinnollisuuden ja omien ristiriitojen ratkaisukeinojen yhteys lähestyi tilastollista merkitsevyyttä sekä naisilla ($F(2,77) = 2.70, p = .07$) että miehillä ($F(2,80) = 2.81, p = .07$). Sovinnollisimmat naiset (ka 3.60) ja miehet (ka 2.53) käyttivät järkevämpiä ratkaisukeinoja kuin ne, joilla sovinnollisuus oli keskitasoista (naiset ka 3.85; miehet ka 3.19) tai matalaa (naiset ka 4.50; miehet ka 3.52). Sovinnollisuus ei ollut yhteydessä arvioon puolison käyttämisestä ristiriitojen ratkaisukeinoista kummallakaan sukupuolella.

Tunnollisuus oli yhteydessä miesten parisuhteen laatuun siten, että tunnollisimmilla (ka 4.18) miehillä oli korkeampi parisuhteen laatu kuin niillä ryhmillä, joilla tunnollisuus oli keskitasoista (ka 3.86) tai vähäistä (ka 3.40) ($F(2,89) = 3.47, p = .035$). Parivertailussa erosivat tilastollisesti merkitsevästi toisistaan ne ryhmät, joissa oli korkein ja matalin tunnollisuustaso. Naisilla vastaavaa yhteyttä tunnollisuuden ja parisuhteen laadun välillä ei ollut. Tunnollisuus ei ollut yhteydessä omiin eikä puolison käyttämiin ristiriitojen ratkaisukeinoihin kummallakaan sukupuolella.

Ekstraversiolla ja *avoimuudella* ei ollut yhteyttä parisuhteen laatuun eikä arvioon

omista tai puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisukeinoista kummallakaan sukupuolella.

Koulutuksen ja ammattiaseman yhteys parisuhteen laatuun

Parisuhteen laatu ei eronnut koulutusryhmien välillä naisilla eikä miehillä. Tarkempi tarkastelu kuitenkin osoitti, että niillä naisilla, joilla ei ollut muuta koulutusta kuin työllisyys- tai ammatillinen kurssi (ka 3.25), oli heikompi parisuhteen laatu kuin muilla koulutusryhmillä (ka 3.86) ($t(110) = -2.03, p = .045$). Miehillä tällaista yhteyttä ei ollut. Koulutuksella ei ollut yhteyttä arvioon omista eikä puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisutavoista kummallakaan sukupuolella.

Ammattiasemalla ei ollut yhteyttä parisuhteen laatuun eikä arvioon omista tai puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisutavoista kummallakaan sukupuolella. Verrattaessa työntekijöitä muihin ammattiasemassa oleviin huomattiin kuitenkin, että omien ristiriitojen ratkaisutapojen keskiarvot lähestyivät tilastollisesti merkitsevää eroa miehillä ($t(117) = -1.86, p = .064$). Miespuoliset työntekijät käyttivät siis järkevämpiä ristiriitojen ratkaisukeinoja (ka 2.91) kuin muita ammattiryhmiä edustavat miehet (ka 3.38). Miehillä arviot puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisukeinoista erosivat työntekijöiden ja muiden ammattiryhmien välillä siten, että työntekijät arvioivat puolisoitensa käyttävän järkevämpiä ratkaisukeinoja (ka 3.26) kuin muut (ka 3.89) ($t(117) = -2.33, p = .02$). Naisilla tällaista yhteyttä omiin tai puolison käyttämiin ristiriitojen ratkaisukeinoihin ei ollut. Työntekijöiden ja muiden ammattiryhmien välillä ei ollut eroja parisuhteen laadussa kummallakaan sukupuolella.

Työn ja perheen yhteensovittamisen yhteys parisuhteen laatuun

Työssä olevista naisista 69,9% ja miehistä 67,3% ei kokenut työn ja perheen yhteensovittamisongelmia, ongelmia oli puolestaan 30,1% naisella ja 32,7% miehellä. Työn ja perheen yhteensovittamisongelmilla oli tilastollisesti merkitsevä yhteys ainoastaan naisten arvioon omista ristiriitojen ratkaisukeinoista (ks. taulukko 11). Jos nainen koki työn ja perheen yhteensovittamisongelmia, hän käytti aggressiivisempia ristiriitojen ratkaisukeinoja, kuin silloin kun yhteensovittamisongelmia ei ollut. Työn ja perheen

yhteensovittamisongelmilla ei ollut yhteyttä muihin muuttujiin.

TAULUKKO 11. Työn ja perheen yhteensovittamisongelmien yhteys parisuhteen laatuun ja ristiriitojen ratkaisutapoihin

Muuttuja	Ei ongelmia n=58/72 ¹		Ongelmia n=25/35 ¹		t	df	p
	ka	s	ka	s			
Parisuhteen laatu							
Nainen	4.00	.94	3.76	1.01	1.05	81	.299
Mies	3.94	.95	3.74	.98	1.02	105	.310
Ristiriitojen ratk. (oma)							
Nainen	3.56	1.12	4.42	1.10	-3.16	79	.002
Mies	3.15	1.27	3.24	1.10	-3.16	103	.753
Ristiriitojen ratk. (puol.)							
Nainen	3.05	1.25	3.58	1.61	-1.44	35	.158
Mies	3.56	1.39	3.74	1.31	-.60	103	.547

¹ naiset/miehet

Tarkempi tarkastelu osoitti, että niillä miehillä, jotka kokivat *perheestä työhön suuntautuvaa ristiriitaa* joskus tai usein, oli heikompi parisuhteen laatu kuin niillä, jotka kokivat konfliktia harvoin tai ei koskaan (ks. taulukko 12). Tulos oli tilastollisesti melkein merkitsevä. Naisilla vastaavien ryhmien parisuhteen laatu ei eronnut toisistaan. Naisilla

TAULUKKO 12. Perheestä työhön suuntautuvan ristiriidan yhteys parisuhteen laatuun ja ristiriitojen ratkaisukeinoihin

Muuttuja	Perheestä työhön konflikti				t	df	p
	Ei koskaan/ Harvoin n=65/78 ¹		Joskus/ Usein n=18/29 ¹				
	ka	s	ka	s			
Parisuhteen laatu							
Naiset	3.91	.98	4.00	.91	-.36	81	.720
Miehet	4.03	.84	3.48	1.15	2.32	39	.026
Ristiriitojen ratk. (oma)							
Naiset	3.62	1.07	4.50	1.29	-2.94	79	.004
Miehet	3.09	1.22	3.41	1.18	-1.22	103	.227
Ristiriitojen ratk. (puol.)							
Naiset	2.98	1.21	4.00	1.64	-2.89	79	.005
Miehet	3.53	1.35	3.86	1.38	-1.13	103	.261

¹ naiset/miehet

nämä ryhmät kuitenkin erosivat tilastollisesti merkitsevästi sekä omien että puolison käyttämien ristiriitojen ratkaisukeinojen suhteen. Ne naiset, jotka kokivat perheestä työhön suuntautuvaa ristiriitaa joskus tai usein, arvioivat itse käyttävänsä ja puolisonsa käyttävän aggressiivisempia ristiriitojen ratkaisutapoja kuin ne naiset, jotka kokivat ristiriitaa harvoin tai ei koskaan. Miehillä vastaavaa yhteyttä ei esiintynyt.

Naisilla myös *työstä perheeseen suuntautuva ristiriita* oli tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä arvioon omista ristiriitojen ratkaisukeinoista siten, että useammin konfliktia kokeneet naiset käyttivät aggressiivisempia ratkaisukeinoja kuin harvemmin ristiriitaa kokeneet (ks. taulukko 13). Miehillä työstä perheeseen suuntautuvalla konfliktilla ei ollut yhteyttä mihinkään tarkasteltuihin muuttujiin.

TAULUKKO 13. Työstä perheeseen suuntautuvan ristiriidan yhteys parisuhteen laatuun ja ristiriitojen ratkaisukeinoihin

Muuttuja	Työstä perheeseen konflikti				t	df	p
	Ei koskaan/ Harvoin n=43/36 ¹		Joskus/ Usein n=40/71 ¹				
	ka	s	ka	s			
Parisuhteen laatu							
Naiset	3.95	1.00	3.90	.93	.25	81	.802
Miehet	4.06	.71	3.79	1.05	1.54	96	.126
Ristiriitojen ratk. (oma)							
Naiset	3.46	1.19	4.18	1.06	-2.85	79	.006
Miehet	3.14	1.35	3.20	1.15	-.23	103	.822
Ristiriitojen ratk. (puol.)							
Naiset	3.24	1.32	3.18	1.45	.22	79	.823
Miehet	3.49	1.52	3.69	1.28	-.71	103	.481

¹ naiset/miehet

Muuttujien väliset korrelaatiot

Taulukossa 14 on esitetty muuttujien väliset korrelaatiot, joista nähdään, että miehillä useimmat tekijät olivat yhteydessä parisuhteen laatuun kuin naisilla. Taustatekijöistä koulutus ja avio/avoliitto korreloivat merkitsevästi naisten parisuhteen laatuun. Siis mitä korkeampi koulutus sitä paremmaksi parisuhteen laatu koettiin. Lisäksi avioliitossa

TAULUKKO 14. Muuttujien väliset korrelaatiot

Muuttuja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Taustatekijät																				
1 Koulutus		-.25**	.01	-.17	.04	-.03	-.21*	-.19	.05	-.09	-.21	.25*	-.28*	.05	.28*	.24*	.36**	.00	-.07	.20*
2 Avio/avoliitto	-.09		-.41***	.41***	.25*	-.22*	.07	.03	-.14	-.05	.18	-.03	-.18	-.10	-.01	-.08	-.06	.15	.19	-.25**
3 Parisuhteen kesto	-.08	-.40***		-.55***	-.42***	.26**	.23*	.22*	-.12	.00	-.09	-.00	.27*	-.00	-.08	.04	-.09	-.16	-.14	.09
4 Aik. suhteet (lkm)	.03	.29**	-.47***		.45***	-.12	.10	.18	.16	.06	.05	.06	-.27*	-.09	.09	-.12	-.12	.17	.15	-.14
5 Seksisuhteet (lkm)	-.24*	.30**	-.20*	.41***		-.18	-.07	-.09	.05	.11	.01	.01	-.28*	-.11	.12	.03	-.05	.05	.06	-.05
Lapset																				
6 Lasten lkm	.17	-.20*	.35***	-.13	-.19*		-.32**	.23*	-.05	-.12	-.03	-.12	.24*	-.08	-.08	-.09	.21	.11	.19	-.08
7 Nuor. lapsen ikä	-.25**	-.24*	.26**	-.11	-.02	-.07		.55***	.04	-.04	.14	-.06	.20	-.08	-.04	.08	-.43***	-.12	-.14	.07
8 Vanh. lapsen ikä	-.23*	-.23*	.34***	-.18	-.06	.28**	.66***		-.13	-.03	.16	-.13	.23	-.17	.19	-.08	-.38**	-.01	-.05	-.07
9 Nuor. lapsen sp ¹	-.05	.02	-.00	.05	.07	.05	.07	.17		.17	-.07	.31**	.05	.14	-.06	.11	-.00	.10	.11	.12
10 Vanh. lapsen sp ¹	-.04	.01	.17	-.32**	.02	-.20	.15	.02	-.14		.11	.04	-.04	.12	.05	-.15	-.17	.11	-.02	-.23*
Persoonaalisuus																				
11 Neuroottisuus	-.06	.12	-.01	.04	.19	.09	.06	.12	-.05	.05		-.45***	-.26*	-.25*	-.15	.18	.06	.36**	.05	-.21
12 Ekstraversio	-.08	-.03	-.07	.19	.12	.09	.12	.01	-.21	-.05	-.02		-.13	.17	.41***	.10	-.07	-.04	-.06	.10
13 Sovinnollisuus	.12	-.19	.06	-.20	-.27*	.07	.19	.00	-.01	-.08	-.21*	.07		-.09	.06	-.01	-.09	-.23*	-.12	-.00
14 Tunnollisuus	.00	-.19	-.02	-.11	-.16	.07	.11	.11	.09	.16	-.28**	-.17	-.02		-.24*	-.17	.16	-.00	.01	.11
15 Avoimuus	.20	.08	-.22	.19	.03	-.01	-.20	-.10	-.13	-.18	.15	.38***	.08	-.19		.18	-.26*	.05	-.06	-.03
Työ ja perhe																				
16 T>P -konflikti	.06	-.08	-.03	.16	.13	.02	-.02	.03	-.05	-.13	.10	-.08	-.10	-.20	-.02		.26*	.28*	-.09	-.15
17 P>T -konflikti	.14	-.04	.01	.12	.13	.11	-.26*	-.26*	-.19	-.09	.05	.23*	.01	-.09	.20	.31**		.24*	.26*	-.01
Riippuvat mjat																				
18 Ristiriit. ratk.(o)	.06	.06	-.00	.20*	.30**	-.02	-.06	-.13	-.05	-.05	.30**	.02	-.19	-.11	-.04	.09	.12		.57***	-.15
19 Ristiriit. ratk.(p)	-.10	.12	.02	.16	.23*	-.02	-.05	-.12	-.25**	.05	.12	.08	-.03	-.22*	-.02	.18	.17	.67***		-.12
20 Parisuht. laatu	.10	-.15	-.09	-.07	-.30**	-.06	.20*	.17	.20*	-.18	-.32**	-.10	.17	.25*	-.11	-.17	-.28**	-.30**	-.29**	

*p < .05 **p < .01 ***p < .001

Huom. Lävistäjän yläpuolella olevat korrelaatiot ovat naisten ja alapuolella olevat miesten

1 = tyttö, 2 = poika

olevilla naisilla oli avoliitossa olevia parempi parisuhteen laatu. Miehillä taustatekijöistä seksisuhteiden määrä korreloi merkitsevästi parisuhteen laatuun sekä arvioon omista ja puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisukeinoista, eli mitä enemmän seksisuhteita oli ollut, sitä heikompi parisuhteen laatu ja sitä aggressiivisempia ratkaisukeinoja käytettiin ja arvioitiin myös puolison käyttävän. Miehillä myös sellaisten aikaisempien suhteiden määrä, joihin oli kuulunut yli yhden kuukauden yhdessäasuminen, oli yhteydessä aggressiivisten ristiriitojen ratkaisukeinojen käyttöön.

Lapsiin liittyvistä tekijöistä vain vanhimman lapsen sukupuoli korreloi naisilla merkitsevästi parisuhteen laatuun siten, että parisuhteen laatu oli naisilla parempi vanhimman lapsen ollessa tyttö. Miehillä puolestaan nuorimman lapsen sukupuoli korreloi merkitsevästi parisuhteen laatuun ja arvioon puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisukeinoista siten, että parisuhteen laatu oli parempi ja puolison käyttämät ratkaisukeinot arvioitiin järkevämmiksi nuorimman lapsen ollessa poika. Lisäksi nuorimman lapsen ikä korreloi miehillä parisuhteen laatuun siten, että mitä vanhempi nuorin lapsi oli, sitä paremmaksi parisuhteen laatu koettiin.

Persoonallisuuspiirteistä neuroottisuus korreloi miehillä tilastollisesti merkitsevästi parisuhteen laadun kanssa siten, että se oli yhteydessä heikompaan parisuhteen laatuun. Naisilla tämä yhteys lähestyi tilastollista merkitsevyyttä ($p = .055$). Lisäksi neuroottisuus korreloi positiivisesti arvioon omista ristiriitojen ratkaisukeinoista molemmilla sukupuolilla, eli se oli yhteydessä aggressiivisempien ratkaisukeinojen käyttöön. Miehillä tunnollisuus oli yhteydessä parisuhteen laatuun ja arvioon puolison käyttämistä ratkaisukeinoista siten, että mitä tunnollisempi, sitä parempi parisuhteen laatu oli ja sitä järkevämmiksi puolison käyttämät ratkaisukeinot arvioitiin. Naisilla sovinnollisuus ja arvio omista ristiriitojen ratkaisukeinoista korreloivat negatiivisesti, joten sovinnollisuus oli yhteydessä järkevämpien ratkaisukeinojen käyttöön.

Perheestä työhön suuntautuva ristiriita korreloi miehillä tilastollisesti merkitsevästi parisuhteen laadun kanssa. Siis mitä enemmän konflikteja koki perheen ja työn välillä, sitä heikompi parisuhteen laatu oli. Naisilla puolestaan sekä työstä perheeseen että perheestä työhön suuntautuvat ristiriidat korreloivat tilastollisesti melkein merkitsevästi ristiriitojen ratkaisukeinoihin siten, että konfliktien kokemisen lisääntyminen voimisti ristiriitojen ratkaisukeinoja. Perheestä työhön konflikti korreloi positiivisesti naisilla myös arvioon

puolison käyttämistä ristiriitojen ratkaisukeinoista, siis mitä enemmän nainen koki ristiriitaa perheestä työhön, sitä voimakkaammiksi hän arvioi puolisonsa ratkaisutavat.

Useat riippumattomat muuttujat korreloivat merkitsevästi myös keskenään. Esimerkiksi parisuhteen kesto korreloi merkitsevästi aikaisempien suhteiden ja seksisuhteiden määriin, avio/avoliittoon, lasten lukumäärään sekä nuorimman ja vanhimman lapsen ikään kummallakin sukupuolella. Siis mitä pidempään nykyinen parisuhde oli kestänyt, sitä vähemmän aikaisempia ja seksisuhteita oli ollut, avioliiton todennäköisyys oli suurempi, lapsia oli enemmän ja he olivat iältään vanhempia. Persoonallisuuspiirteistä naisilla ekstraversio, sovinnollisuus ja tunnollisuus sekä miehillä sovinnollisuus ja tunnollisuus korreloivat negatiivisesti neuroottisuuden kanssa, joten neuroottisuus lisääntyi näiden piirteiden vähentyessä. Avoimuus ja ekstraversio korreloivat voimakkaasti keskenään molemmilla sukupuolilla, eli mitä ekstravertimpi sitä avoimempi henkilö oli. Työstä perheeseen ja perheestä työhön suuntautuvat konfliktit korreloivat keskenään kummallakin sukupuolella. Jos siis koki työstä perheeseen suuntautuvaa konfliktia, koki myös perheestä työhön suuntautuvaa konfliktia ja päin vastoin. Nuorimman ja vanhimman lapsen ikä korreloivat kummallakin sukupuolella perheestä työhön konfliktiin siten, että mitä nuorempia lapset olivat, sitä enemmän konfliktia koettiin. Naisilla myös koulutus korreloi sekä perheestä työhön että työstä perheeseen suuntautuvan konfliktin kanssa siten, että korkeampi koulutus lisäsi konfliktien kokemista.

Parisuhteen laadun selittäjät

Parisuhteen laatua parhaiten selittäviä tekijöitä etsittiin regressioanalyysin avulla (entermenetelmä). Riippumattomat muuttujat valittiin malliin korrelaatiovertailujen perusteella siten, että mukaan otettiin tilastollisesti vähintään melkein merkitsevästi kuhunkin riippuvaan muuttujaan korreloivat muuttujat. Poikkeuksena naisilla otettiin mukaan neuroottisuuden ja parisuhteen laadun välinen korrelaatio, koska se oli hyvin lähellä tilastollista merkitsevyyttä ($p = .055$). Multikollineaarisuusongelmaa ei syntynyt, koska riippumattomien muuttujien keskinäiset korrelaatiot olivat hyväksyttävissä rajoissa (korkein $r = .41$).

Taulukossa 15 on esitetty regressiomallit parisuhteen laadun selittäjistä. Naisilla

koulutus, avio/avoliitto, vanhimman lapsen sukupuoli ja neuroottisuus selittivät 16% parisuhteen laadun vaihtelusta. Mikään näistä muuttujista ei kuitenkaan ollut tilastollisesti merkitsevä selittäjä. Miehillä parisuhteen laatu selittyi parhaiten seksisuhteiden lukumäärällä ja neuroottisuudella. Kun malliin lisättiin selittäjäksi arvio omista ristiriitojen ratkaisukeinoista, eivät selitysasteet nousseet juuri lainkaan eikä tämä muuttuja noussut merkitseväksi selittäjäksi kummallakaan sukupuolella (naiset $R^2 = .17$; miehet $R^2 = .30$).

TAULUKKO 15. Parisuhteen laadun selittäjät

Riippumattomat muuttujat	Parisuhteen laatu		p	β	p
	R^2	F			
NAISET	.16	2.60	.046		
Koulutus				.09	.476
Avio/avoliitto				-.19	.162
Vanhimman lapsen sukupuoli ¹				-.23	.074
Neuroottisuus				-.18	.175
MIEHET	.29	4.42	.001		
Seksisuhteet (lkm)				-.23	.036
Nuorimman lapsen ikä				.13	.259
Nuorimman lapsen sukupuoli ¹				.15	.177
Neuroottisuus				-.21	.058
Tunnollisuus				.17	.119
P > T -konflikti				-.18	.110

¹ 1 = tyttö, 2 = poika

Taulukosta 16 nähdään ristiriitojen ratkaisukeinojen regressiomallit. Naisilla voimakkaimmat selittäjät olivat neuroottisuus ja perheestä työhön suuntautuva ristiriita. Miehillä ainoastaan neuroottisuus oli merkitsevä selittäjä. Kun malleihin lisättiin selittäjiksi arviot puolisoiden käyttämistä ristiriitojen ratkaisukeinoista, selitysasteet nousivat huomattavasti (naiset $R^2 = .55$; miehet $R^2 = .53$) ja puolisoarviosta tuli erittäin merkitsevä selittäjä molemmille sukupuolille.

TAULUKKO 16. Ristiriitojen ratkaisukeinojen selittäjät (oma arvio)

Riippumattomat muuttujat	Ristiriitojen R ²	ratkaisukeinot F	(oma) p	β	p
NAISET	.25	4.83	.002		
Neuroottisuus				.30	.014
Sovinnollisuus				-.15	.210
T > P -konflikti				.13	.271
P > T -konflikti				.26	.031
MIEHET	.16	4.58	.005		
Aikaisemmat suhteet (lkm)				.13	.273
Seksisuhteet (lkm)				.18	.136
Neuroottisuus				.26	.022

Taulukossa 17 on esitetty regressiomallit ristiriitojen ratkaisukeinojen puolisoarvioista. Naisilla mallin ainoa muuttuja, perheestä työhön ristiriita, oli tilastollisesti merkitsevä selittäjä. Miehillä tilastollisesti merkitsevät selittäjät olivat nuorimman lapsen sukupuoli ja seksisuhteiden lukumäärä. Kun arvio omista ristiriitojen ratkaisukeinoista lisättiin malliin, selitysasteet nousivat (naiset R² = .38; miehet R² = .52) ja tästä muuttujasta tuli erittäin merkitsevä selittäjä kummallekin sukupuolelle.

TAULUKKO 17. Ristiriitojen ratkaisukeinojen selittäjät (puolisoarvio)

Riippumattomat muuttujat	Ristiriitojen R ²	ratkaisukeinot F	(puolison) p	β	p
NAISET	.10	8.79	.004		
P > T -konflikti				.32	.004
MIEHET	.15	4.09	.010		
Seksisuhteet (lkm)				.21	.059
Nuorimman lapsen sukupuoli ¹				-.26	.021
Tunnollisuus				-.16	.156

¹ 1 = tyttö, 2 = poika

POHDINTA

Tutkittavat kokivat parisuhteensa laadun pääasiassa hyväksi tai erittäin hyväksi, eikä sukupuolieroja ilmennyt, toisin kuin Tolkki-Nikkosen (1990) tutkimuksessa. Näin myönteisten arvioiden perusteella on vaikea uskoa yhä useamman parisuhteen päättyvän eroon. Positiivisiin arvioihin saattaa vaikuttaa se, että tutkittavat pyrkivät antamaan itsestään ja parisuhteestaan todellisuutta paremman kuvan. On myös osoitettu, että ihmisillä on taipumus nähdä oma parisuhteensa positiivisessa valossa suhteessa muihin (Buunk & van der Eijnden, 1997). Toisaalta parisuhde on niin intiimi ja yksityinen asia, että varsinkin sen negatiivisista puolista voi olla vaikea kertoa.

Yleisimmin käytetty ristiriitojen ratkaisukeino oli lievä kielellinen aggressio molemmilla sukupuolilla. Ristiriitojen ratkaisukeinot erosivat kuitenkin sukupuolten välillä siten, että naiset käyttivät aggressiivisempia ratkaisukeinoja kuin miehet. Tämä saattaa johtua siitä, että naiset ilmaisevat tunteitaan suuremmin ristiriitatilanteissa, sekä kielellisesti että jopa fyysisesti, kun taas miehet vetäytyvät helpommin riitatilanteista (mm. Kerig, 1996). Toisaalta CTS:n väkivaltaisuutta mittaavat osiot käsittelevät niin arkoja asioita, että todellisen arvion tekeminen haastattelutilanteessa voi olla vaikeaa. Naisten aggressiivisuus saattaa olla sosiaalisesti suotavampaa kuin miesten, jolloin naiset voivat kertoa siitä avoimemmin. Sekä naiset että miehet arvioivat puolisoitensa käyttävän samankaltaisia ristiriitojen ratkaisukeinoja kuin he itse, mikä johtuneee siitä, että riitatilanteessa vastataan toisen käyttämiin ratkaisukeinoihin samalla tavalla.

Sekä arvio omista että puolison käyttämiä ristiriitojen ratkaisukeinoista oli yhteydessä parisuhteen laatuun oletusten mukaisesti vain miehillä siten, että mitä aggressiivisempia ratkaisukeinoja käytettiin, sitä heikompi parisuhteen laatu oli. Naisilla vastaavaa yhteyttä ei ollut, vaikka he käyttivät aggressiivisempia ratkaisukeinoja kuin miehet. Tämä voi johtua siitä, että naiset ehkä sopivat riitatilanteet rakentavammin kuin miehet (esimerkiksi tekevät aloitteen riidan selvittämiseksi, pyytävät anteeksi), jolloin negatiivinen vaikutus ei siirry parisuhteeseen niin helposti. Tutkimukset tukevat ajatusta siitä, että riidat voivat rakentavasti käsiteltyinä olla myös hyödyllisiä parisuhteelle (Fincham, 1998; Goldman & Baucom, 1993; Gottman, 1991, 1993a, 1993b). Olisi tärkeää tutkia sitä, mistä riidat syntyvät, kuka ne aloittaa ja erityisesti sitä, miten ne ratkaistaan ja

sovitaan. CTS-mittaria onkin kritisoitu siitä, ettei se ota huomioon sitä, kuka riidan aloittaa, jolloin riitatilanteista ei saada kattavaa kuvaa (Straus, 1990).

Kuten aiemmissa tutkimuksissa (mm. Brown & Booth, 1996; Nikander, 1997), myös tässä tutkimuksessa avioliitossa olevilla parisuhteen laatu oli parempi kuin avoliitossa olevilla kummallakin sukupuolella. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan voitu ottaa huomioon sitä, kuinka sitoutuneita avoliitossa olevat olivat suhteeseensa. Emotionaalisella sitoutumisella on todettu olevan pysyvä vaikutus tyytyväisyyteen parisuhteessa (Sacher & Fine, 1996). Avoliittoonsa sitoutuneiden, avioliittoa suunnittelevien parisuhteen laatu on tutkimuksissa osoitettu avioliitossa olevia vastaavaksi (Brown & Booth, 1996).

Ensimmäisessä avioliitossa olevien parisuhteen laadun oletettiin olevan paremman kuin toisessa liitossa olevilla (ks. White & Booth, 1985). Tässä tutkimuksessa parisuhteen laatu ei kuitenkaan eronnut ensimmäisessä ja toisessa liitossa olevilla, kuten Vemerin ym. (1989) tutkimuksessa. Ristiriitojen ratkaisukeinot erosivat kuitenkin naisilla siten, että toisessa liitossa olevat käyttivät aggressiivisempia ratkaisukeinoja kuin ensimmäisessä liitossa olevat. Toisessa liitossa olevien määrä oli hyvin pieni, mikä voi vaikuttaa tuloksiin; suuremmassa joukossa parisuhteen laadun erot olisivat voineet tulla paremmin esille. Jatkotutkimuksia ajatellen olisi hyvä tarkastella myös erilaisia uusavioliiton muotoja, sillä parisuhteen laadun on todettu olevan heikompi sellaisissa liitoissa, joissa molemmat puoliset ovat olleet aiemmin naimisissa ja perheessä on lapsia aiemmista liitoista (White & Booth, 1985).

Parisuhteen kesto ei ollut yhteydessä parisuhteen laatuun kummallakaan sukupuolella toisin kuin oletimme (ks. Glenn, 1990; Karney & Bradbury, 1995; Tolkki-Nikkinen, 1990). Vaikka parisuhteen kesto vaihteli tutkittavilla 0-21 vuoteen, ei pidempään kestäneissä suhteissa tullut esille negatiivisia vaikutuksia. Tämä tutkimus antaa siten aiempia tutkimuksia positiivisemmän kuvan pidempään kestäneiden suhteiden laadusta; parisuhteen laatu ei välttämättä heikkenekään ajan mittaan. Poikittaistutkimuksella ei kuitenkaan voida tehdä pidemmälle meneviä päätelmiä suhteen keston yhteydestä parisuhteen laatuun.

Oletus aikaisempien suhteiden määrän negatiivisesta yhteydestä parisuhteen laatuun sai tukea miesten osalta. Mitä enemmän miehellä oli ollut aiempia seksisuhteita, sitä heikompi parisuhteen laatu hänellä oli ja sitä aggressiivisempia ristiriitojen ratkaisukeinoja

hän käytti ja arvioi myös puolisonsa käyttävän. Naisilla vastaavia yhteyksiä ei ollut. Voi olla, että sukupuolierot johtuivat osaltaan siitä, että naisilla seksisuhteita oli ollut oman arvionsa mukaan huomattavasti vähemmän kuin miehillä. On myös mahdollista, että miehet liioittelevat seksisuhteidensa määriä. Seksisuhteiden suuri määrä voi aiheuttaa ristiriitoja parisuhteessa erityisesti silloin, kun puoliset joutuvat tekemisiin aiempien partnereiden kanssa esimerkiksi lasten vuoksi (Spanier & Furstenberg, 1987).

Parisuhteen laatu ei eronnut kummallakaan sukupuolella sen mukaan, oliko tutkittavilla lapsia vai ei, toisin kuin oletettiin (ks. Hackel & Ruble, 1992; Tomlinson, 1987). Vaikka parisuhteen laadun on monissa tutkimuksissa todettu laskevan lapsen syntymän myötä, ei useissa tutkimuksissa ole löydetty eroja lapsettomien parien ja vanhempien parisuhteen laadussa (ks. Kurdek, 1993; Lewis, 1988; MacDermid ym., 1990). Oletusten vastaisesti myöskään lasten lukumäärällä ei ollut yhteyttä parisuhteen laatuun. Marinin (1980) tutkimuksessakaan lasten määrällä ei ollut vaikutusta parisuhdetyytyväisyyteen, mutta sillä oli suora negatiivinen yhteys tyytyväisyyteen vanhempana, mistä tyytymättömyys voi siirtyä myös parisuhteeseen. Tällaisten epäsuorien yhteyksien tarkasteleminen olisikin tärkeää. Lasten ikä oli yhteydessä parisuhteen laatuun ainoastaan miehillä siten, että mitä nuorempi nuorin lapsi oli, sitä heikommaksi parisuhteen laatu koettiin. Myös aiempien tutkimuksien mukaan pienet lapset voivat heikentää parisuhteen laatua, esimerkiksi vähentämällä puolisoiden yhteistä aikaa (Glenn & McLanahan, 1982). Toisaalta mies voi kokea itsensä ulkopuoliseksi naisen keskittyessä pienten lasten hoitoon (Hackel & Ruble, 1992).

Sillä, oliko perheessä vain tyttöjä tai vain poikia, ei ollut yhteyttä parisuhteen laatuun. Tarkempi tarkastelu kuitenkin osoitti, että nuorimman lapsen ollessa poika miesten parisuhteen laatu oli parempi ja he arvioivat myös puolisoidensa käyttävän järkevämpiä ristiriitojen ratkaisukeinoja. Voi olla, että miehen on helpompi olla mukana lapsen kasvatuksessa lapsen ollessa samaa sukupuolta, jolloin myös parisuhde säilyy hyvänä. Naisten parisuhteen laatu oli puolestaan parempi vanhimman lapsen ollessa tyttö. On jonkin verran tutkimustukea sille, että parisuhteen laatu olisi parempi tyttölasten äideillä (Abbott & Brody, 1985). Lapsen sukupuolta tärkeämpää olisi ehkä kuitenkin tarkastella lapsen persoonallisuuden ja temperamentin yhteyttä parisuhteen laatuun (Belsky & Rovine, 1990; Tomlinson, 1987).

Oletusten mukaisesti persoonallisuuspiirteistä neuroottisuus oli eniten yhteydessä parisuhteen laatuun (ks. Karney & Bradbury, 1995; Kelly & Conley, 1987; Russell & Wells, 1994). Neuroottisuus heikensi parisuhteen laatua ja lisäsi aggressiivisempien ristiriitojen ratkaisukeinojen käyttöä sekä naisilla että miehillä. Neuroottisuus ilmentää tunne-elämän tasapainoa, mikä selittää sen vahvan yhteyden parisuhteen laatuun; tunne-elämän tasapainon järkkäminen heijastuu herkästi parisuhteeseen. Sovinnollisuus oli yhteydessä ristiriitojen ratkaisukeinoihin kummallakin sukupuolella siten, että mitä sovinnoisempi henkilö oli, sitä järkevämpiä ratkaisukeinoja hän käytti. Miehillä sovinnoisuus oli yhteydessä myös parisuhteen hyvään laatuun. Sovinnollisuuden onkin miehillä osoitettu olevan yhteydessä parisuhdetyytyväisyyteen (Kelly & Conley, 1987). Myös tunnollisuus oli miehillä yhteydessä parempaan parisuhteen laatuun ja tunnollisemmat miehet arvioivat puolisoidensa käyttävän järkevämpiä ristiriitojen ratkaisukeinoja. Ekstraversiolla ja avoimuudella ei puolestaan ollut yhteyttä parisuhteen laatuun tai ristiriitojen ratkaisukeinoihin kummallakaan sukupuolella. Voi olla, että ekstraversio ja avoimuus eivät vaikuta niin helposti parisuhteen laatuun, sillä myös vetäytyvämpi ja sulkeutuneempi henkilö voi luoda läheisen ja toimivan parisuhteen.

Aiempien tutkimusten tulokset koulutuksen ja ammattiaseman yhteydestä parisuhteen laatuun ovat olleet ristiriitaisia. Tässä tutkimuksessa koulutus oli vain naisilla yhteydessä parisuhteen laatuun siten, että parisuhteen laatu oli heikompi matalammin koulutetuilla. Myös aiemmissa tutkimuksissa on saatu tukea sille, että matalammin koulutetuilla ja huonommassa ammattiasemassa olevilla on huonompi parisuhteen laatu kuin korkeammin koulutetuilla (Belsky & Rovine, 1990; Teacman & Polonko, 1990). Saattaa olla, että alemmin koulutetut naiset eivät ole perheen vuoksi pystyneet kouluttautumaan korkeammalle, mikä voi aiheuttaa tyytymättömyyttä, joka siirtyy myös parisuhteeseen. Ammattiasemalla ei puolestaan ollut yhteyttä parisuhteen laatuun naisilla eikä miehillä.

Kuten oletimme, työn ja perheen yhteensovittamisongelmilla oli yhteyttä parisuhteen laatuun (ks. Kinnunen ym., 1997; Pittman, 1994). Miehillä perheestä työhön suuntautuvan ristiriidan kokeminen oli yhteydessä heikkoon parisuhteen laatuun ja naisilla taas aggressiivisempien ristiriitojen ratkaisukeinojen käyttöön. Lisäksi perheestä työhön konfliktia kokevat naiset arvioivat puolisoidensa käyttävän rankempia ratkaisukeinoja kuin ne naiset, jotka eivät kokeneet konfliktia. Naisilla myös työstä perheeseen suuntautuva

ristiriita oli yhteydessä aggressiivisempien ristiriitojen ratkaisukeinojen käyttöön. Naisilla työn ja perheen yhteensovittamisongelmien yhteys ristiriitojen ratkaisutapoihin voi johtua siitä, että vaikka työelämä ja työnjako perheessä onkin tasa-arvoistunut, naiset kantavat edelleen suuremman vastuun perheasioista. Työn ja perheen yhdistäminen voi kuormittaa naista ja lisätä jännitteitä myös parisuhteessa. Miesten oletetaan osallistuvan yhä enemmän perheessä toimimiseen (Kinnunen ym., 1996), mikä voi miehillä lisätä ristiriitaa perheestä työhön ja vaikuttaa sitä kautta negatiivisesti myös parisuhteen laatuun.

Regressioanalyysin perusteella voimakkaimmat parisuhteen laadun selittäjät olivat miehillä seksisuhteiden lukumäärä ja neuroottisuus. Naisilla mikään yksittäinen tekijä ei noussut muita voimakkaammaksi parisuhteen laadun selittäjäksi. Ristiriitojen ratkaisukeinojen voimakkaimmat selittäjät olivat molemmilla sukupuolilla neuroottisuus ja naisilla lisäksi perheestä työhön konflikti. Arvioita puolison käyttämisestä ristiriitojen ratkaisukeinoista selittivät parhaiten naisilla perheestä työhön konflikti ja miehillä nuorimman lapsen sukupuoli sekä seksisuhteiden lukumäärä. Vaikka naiset ja miehet kokivat parisuhteensa laadun lähes samanlaiseksi, erosivat parisuhteen laadun ja ristiriitojen ratkaisukeinojen selittäjät yllättävän paljon eri sukupuolilla. Aiemmissä tutkimuksissa sukupuolierot parisuhteen laatuun liittyvien tekijöiden välillä ovat olleet vähäisiä (mm. Karney & Bradbury, 1995). Olisi kuitenkin tärkeää tutkia parisuhteen laatuun yhteydessä olevia tekijöitä sukupuolittain, sillä näyttäisi siltä, että eri tekijöillä on erilainen merkitys naisten ja miesten parisuhteen laadulle.

Parisuhteen laatu on kompleksi ilmiö ja sen syyt ja ennusteet ovat moninaiset. Myös parisuhteen laadun käsite on melko epäselvä ja eri tutkijat käyttävät sitä eri tavalla ja eri merkityksissä. Tässä tutkimuksessa parisuhteen laatua mitattiin suhteen läheisyyden, ristiriitojen määrän ja liittoa koossa pitävien tekijöiden perusteella. Vaikka nämä tekijät kuuluvat olennaisesti parisuhteen laatuun, olisi laajempi ja useampia tekijöitä sisältävä arviointi jatkoa ajatellen järkevämpi. Tällaisia laajempaan arviointiin perustuvia mittareita voisivat olla esim. Dyadic Adjustment Scale (DAS) (Spanier, 1976) tai ENRICH Marital Satisfaction Scale (Fowers & Olson, 1993).

Aineisto kerättiin kysely- ja haastattelumenetelmällä, jotka molemmat perustuvat itsearviointiin, jolloin pyrkimys vastata sosiaalisesti suotavalla tavalla voi vaikuttaa tuloksiin. Lisäksi tutkimus tehtiin vain toiselle puolisolalle, jolloin toisen puolison

näkökulma jää kokonaan saamatta. Koska puolisoitten arviot parisuhteen laadusta ovat vuorovaikutuksessa keskenään, olisi parempi tutkia pareja, eikä vain parisuhteessa olevia yksilöitä. Käyttämämme poikkileikkausaineiston perusteella ei voida myöskään tehdä pitkälle meneviä kausaalisuuspäätelmiä; monet parisuhteen laatuun yhteydessä olevat tekijät vaatisivatkin pidempiaikaista seuranta.

Huolimatta tutkimusmenetelmiin liittyvistä rajoituksista, tämä tutkimus osoitti, että useat tekijät ovat yhteydessä parisuhteen laatuun. Tulokset ovat yleistettävissä 36-vuotiaiden perusjoukkoon, sillä otoskoko oli suhteellisen suuri ($n = 250$) ja se myös edusti hyvin vuonna 1959 syntyneiden ikäryhmää siviilisäädyn, lasten lukumäärän ja työtilanteen suhteen (Sinkkonen & Pulkkinen, 1996). On mahdollista, että jotkut sellaiset tekijät, joilla yhteyttä ei tässä tutkimuksessa esiintynyt, ovat yhteydessä parisuhteen laatuun jonkin välittävän tekijän kautta. Useimmissa tutkimuksissa ei ole löydetty suoraa yhteyttä eri tekijöistä parisuhteen laatuun, vaan yhteys on ollut epäsuora (mm. Barling & MacEwen, 1992; Burley, 1995). Olisikin tärkeää ottaa huomioon välittäviä tekijöitä, kuten esimerkiksi puolison tuki, kotitöiden jakautuminen, psyykinen ja fyysinen hyvinvointi sekä sosiaaliset taidot. Toisaalta parisuhteen laatu on niin laaja ilmiö, että siihen ovat yhteydessä monet muutkin kuin tässä tutkimuksessa tarkastellut tekijät, kuten esimerkiksi henkilö- ja parisuhdehistoria, itsetunto, stressi, alkoholin käyttö, taloudellinen tilanne, seksuaalinen tyytyväisyys ja sosiaalinen tuki (mm. Glenn, 1990; Karney & Bradbury, 1995).

Parisuhteen laadun tutkimusta tulisi edelleen jatkaa, jotta pystyttäisiin ymmärtämään yhä paremmin parisuhteen toimivuutta, eroja ja niiden syitä. Parisuhteen laatu on merkittävä tutkimuskohde myös siksi, että se vaikuttaa puolisoitten hyvinvoinnin lisäksi lasten ja koko perheen hyvinvointiin (Erel & Burman, 1995). Kun pystytään selvittämään tarkemmin parisuhteen laatuun yhteydessä olevia tekijöitä, voidaan näihin tekijöihin vaikuttamalla parantaa parisuhteen ja koko elämän laatua. Esimerkiksi työn ja perheen vuorovaikutusongelmia ehkäisemällä voidaan samalla ehkäistä perhe- ja parisuhdeongelmien syntymistä.

LÄHTEET

- Abbott, D. A., & Brody, G. H. (1985). The relation of child age, gender, and number of children to the marital adjustment of wives. *Journal of Marriage and the Family*, 47, 77-84.
- Axinn, W. G., & Thornton, A. (1992). The relationship between cohabitation and divorce: Selectivity or causal influence. *Demography*, 29, 357-374.
- Barling, J. (1990). *Employment, stress and family functioning*. Chichester: John Wiley & Sons.
- Barling, J., & MacEwen, K. E. (1992). Linking work experiences to facets of marital functioning. *Journal of Organizational Behavior*, 13, 573-583.
- Beck, U., & Beck-Gernsheim, E. (1995). *The normal chaos of love*. Padstowe: T. J. Press.
- Belsky, J., & Rovine, M. (1990). Patterns of marital change across the transition to parenthood: Pregnancy to three years postpartum. *Journal of Marriage and the Family*, 52, 5-19.
- Bradbury, T. N., & Fincham, F. D. (1990). Attributions in marriage: Review and critique. *Psychological Bulletin*, 107, 3-33.
- Brody, G. H., Neubaum, E., & Forehand, R. (1988). Serial marriage: A heuristic analysis of an emerging family form. *Psychological Bulletin*, 103, 211-222.
- Brown, S. L., & Booth, A. (1996). Cohabitation versus marriage: A comparison of relationship quality. *Journal of Marriage and the Family*, 58, 668-678.
- Burley, K. A. (1995). Family variables as mediators of the relationship between work-family conflict and marital adjustment among dual-career men and women. *Journal of Social Psychology*, 135, 483-497.
- Buunk, B. P., & van der Eijnden, R. J. J. M. (1997). Perceived prevalence, perceived superiority, and relationship satisfaction: Most relationships are good, but ours is the best. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23, 219-228.
- Costa, P. T. Jr & McCrae, R. R. (1985). *The NEO Personality Inventory Manual*. Odessa, Florida: Psychological Assessment Resources Inc.
- Erel, O., & Burman, B. (1995). Interrelatedness of marital relations and parent-child

- relations: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 118, 108-132.
- Fincham, F. D. (1998). Child development and marital relations. *Child Development*, 69, 543-574.
- Fincham, F. D., & Bradbury, T. N. (1987). The assesment of marital quality: A reevaluation. *Journal of Marriage and the Family*, 49, 797-809.
- Fincham, F. D., & Linfield, K. J. (1997). A new look at marital quality: Can spouses feel positive and negative about their marriage? *Journal of Family Psychology*, 11, 489-502.
- Fowers, B. J., & Olson, D. H. (1993). ENRICH Marital Satisfaction Scale: a brief research and clinical tool. *Journal of Family Psychology*, 7, 176-185.
- Frone, M. R., Russell, M., & Cooper, M. L. (1992a). Antecedents and outcomes of work-family conflict: testing a model of work-family interface. *Journal of Applied Psychology*, 77, 65-78.
- Frone, M. R., Russell, M., & Cooper, M. L. (1992b). Prevalence of work-family conflict: Are work and family boundaries asymmetrically permeable? *Journal of Organizational Behavior*, 13, 723-729.
- Glenn, N. D. (1990). Quantitative research on marital quality in the 1980s: A critical review. *Journal of Marriage and the Family*, 52, 818-831.
- Glenn, N. D., & McLanahan, S. (1982). Children and marital happiness: A further spesification of the relationship. *Journal of Marriage and the Family*, 44, 63-72.
- Goldman, S. T., & Baucom, D. H. (1993). Marital communication: Differences among maritally distressed, depressed and nondistressed-nondepressed couples. *Journal of Family Psychology*, 7, 148-153.
- Gottman, M. (1979). *Marital interaction. Experimental investigations*. New York: Academic Press.
- Gottman, M. (1991). Predicting the longitudinal course of marriages. *Journal of Marital and Family Therapy*, 17, 3-7.
- Gottman, M. (1993a). The roles of engagement, escalation, and avoidance in marital interaction: A longitudinal view of five types of couples. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 61, 6-15.
- Gottman, M. (1993b). A theory of marital dissolution and stability. *Journal of Family*

- Psychology, 7, 57-75.
- Gottman, M., & Krokoff, L. J. (1989). Marital interaction and satisfaction: A longitudinal view. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57, 47-52.
- Greenhaus, J. H., & Beutell, N. J. (1985). Sources of conflict between work and family roles. *Academy of Management Review*, 10, 76-88.
- Gutek, B. A., Searle, S., & Klepa, L. (1991). Rational versus gender role explanations for work-family conflict. *Journal of Applied Psychology*, 76, 560-568.
- Haavio-Mannila, E., Jallinoja, R., & Strandell, H. (1984). *Perhe, työ ja tunteet. Ristiriitoja ja ratkaisuja*. Juva: WSOY.
- Hackel, L. S., & Ruble, D. N. (1992). Changes in the marital relationship after the first baby is born: Predicting the impact of expectancy disconfirmation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 62, 944-957.
- Higgins, C., Duxbury, L., & Lee, C. (1994). Impact of life-cycle stage and gender on the ability to balance work and family responsibilities. *Family Relations*, 43, 144-150.
- Hoffman, L. W., & Manis, J. D. (1978). Influences of children on marital interaction and parental satisfactions and dissatisfactions. Teoksessa R. M. Lerner & G. B. Spanier (toim.), *Child influences on marital and family interaction. A life-span perspective* (s. 172-212). New York: Academic Press.
- Huston, T. L., & Vangelisti, A. L. (1995). How parenthood affects marriage. Teoksessa M.A. Fitzpatrick & A. L. Vangelisti (toim.), *Explaining family interactions* (s. 147-176). Thousand Oaks: SAGE.
- Hämäläinen, M., Pulkkinen, L., Allik, J., & Pulver, A. (1994). NESTA-persoonallisuustestin (NEO-PI) standardointi 'viiden suuren' persoonallisuuden piirteen arvioimiseksi. *Jyväskylän yliopiston psykologian laitoksen julkaisuja*, 327.
- Johnson, D. R., & Booth, A. (1998). Marital quality: A product of the dyadic environment or individual factors? *Social Forces*, 76, 883-904.
- Karambayya, R., & Reilly, A. H. (1992). Dual earner couples: Attitudes and actions in restructuring work for family. *Journal of Organizational Behavior*, 13, 585-601.
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, method and research. *Psychological Bulletin*, 118, 3-34.
- Kelly, E. L., & Conley, J. J. (1987). Personality and compatibility: A prospective analysis

- of marital stability and marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 27-40.
- Kerig, P. A. (1996). Assessing the links between interparental conflict and child adjustment: The conflicts and problem-solving scales. *Journal of Family Psychology*, 10, 454-473.
- Kinnunen, U. (1996). Lamasta selviytyminen. Teoksessa L. Pulkkinen (toim.), *Lapsesta aikuiseksi* (s. 122-131). Juva: WSOY.
- Kinnunen, U., Gerris, J., & Vermulst, A. (1996). Work experiences and family functioning among employed fathers with children of school age. *Family Relations*, 45, 449-455.
- Kinnunen, U., Koivunen, T., & Mauno, S. (1997). Työn ja perheen vuorovaikutus puolisoitten kokemana. *Psykologia*, 32, 105-115.
- Kinnunen, U., Loikkanen, E., & Mauno, S. (1995a). Työn ja perheen vuorovaikutus naisten ja miesten elämässä. *Psykologia*, 30, 381-389.
- Kinnunen, U., Loikkanen, E., & Mauno, S. (1995b). Työn ja perheen vuorovaikutus: Ongelmien yleisyys, syyt ja seuraukset. Jyväskylän yliopiston perhetutkimusyksikön julkaisuja 5.
- Kinnunen, U., & Mauno, S. (1998). Antecedents and outcomes of work-family conflict among employed women and men in Finland. *Human Relations*, 51, 157-177.
- Kinnunen, U., & Pulkkinen, L. (1998). Linking economic stress to marital quality among Finnish marital couples. *Journal of Family Issues*, 19, 705-724.
- Kurdek, L. A. (1993). Nature and prediction of changes in marital quality for first-time parent and nonparent husbands and wives. *Journal of Family Psychology*, 6, 255-265.
- Lambert, S. J. (1990). Processes linking work and family: A critical review and research agenda. *Human Relations*, 43, 239-257.
- Lewis, J. M. (1988). The transition to parenthood: II. Stability and change in marital structure. *Family Process*, 27, 273-283.
- Lewis, R. A., & Spanier, G. B. (1982). Marital quality, marital stability, and social exchange. Teoksessa F. I. Nye (toim.), *Family relationships: Rewards and costs* (s. 49-56). Beverly Hills: SAGE.
- MacDermid, S. M., Huston, T. L., & McHale, S. M. (1990). Changes in marriage associated with the transition to parenthood: Individual differences as a function of

- sex-role attitudes and changes in the division of household labor. *Journal of Marriage and the Family*, 52, 475-486.
- Marini, M. M. (1980). Effects of the number and spacing of children on marital and parental satisfaction. *Demography*, 17, 225-242.
- McCrae, R. R., Costa, P. T., & Busch, C. M. (1986). Evaluating comprehensiveness in personality systems: The California Q-set and the five-factor model. *Journal of Personality*, 54, 430-446.
- McCranie, E. W., & Kahan, J. (1986). Personality and multiple divorce. A prospective study. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 174, 161-164.
- Määttä, K. (1994). Rakkausskeemaa muokkaavat rakkauskäsitykset korkeakouluopiskelijoilla, I osa. Lapin yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja. Tutkimusraportteja ja selvityksiä, B: 20.
- Määttä, K. (1997). Miten rakkaussuhde kehittyy ja säilyy. Teoreettista tarkastelua, III osa. Lapin yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja. Tutkimusraportteja ja selvityksiä, B: 23.
- Nikander, T. (1996). Perheiden muodostuminen ja hajoaminen. Avo- ja avioparien yhteen ja erilleen muutto. Tilastokeskus. SVT. Väestö 1996: 17. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Nikander, T. (1997). Katsaus viime vuosien perheellistymiseen Suomessa. *Hyvinvointikatsaus*, 2, 15-20.
- Pittman, J. F. (1994). Work/family fit as a mediator of work factors on marital tension: Evidence from the interface of greedy institutions. *Human Relations*, 47, 183-209.
- Rogers, S. J., & White, L. K. (1998). Satisfaction with parenting: The role of marital happiness, family structure, and parent's gender. *Journal of Marriage and the Family*, 60, 293-308.
- Russell, R. J. H., & Wells, P. A. (1994). Personality and quality of marriage. *British Journal of Psychology*, 85, 161-168.
- Sacher, J. A., & Fine, M. A. (1996). Predicting relationship status and satisfaction after six months among dating couples. *Journal of Marriage and the Family*, 58, 21-32.
- Sinkkonen, M., & Pulkkinen, L. (1996). Elämänrakenne parhaassa aikuisiässä. Jyväskylän yliopiston psykologian laitoksen julkaisuja, 333.
- Small, S. A., & Riley, D. (1990). Toward a multidimensional assessment of work spillover

- into family life. *Journal of Marriage and the Family*, 52, 51-61.
- Spanier, G. B. (1976). Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and the Family*, 38, 15-28.
- Spanier, G. B., & Furstenberg, F. F. (1987). Remarriage and reconstituted families. Teoksessa M. B. Sussman & S. K. Steinmetz (toim.), *Handbook of marriage and the family* (s. 419-434). New York: Plenum Press.
- Spanier, G. B., & Lewis, R. A. (1980). Marital quality: A review of the seventies. *Journal of Marriage and the Family*, 42, 825-839.
- Straus, M. A. (1979). Measuring intrafamily conflict and violence: The Conflict Tactics Scales. *Journal of Marriage and the Family*, 41, 75-88.
- Straus, M. A. (1990). The Conflict Tactics Scale and its critics: An evaluation and new data on validity and reliability. Teoksessa M. A. Straus & R. J. Gelles (toim.), *Physical violence in American families: Risk factors and adaptations to violence in 8145 families* (s. 49-73). New Brunswick, NJ: Transaction Publishers.
- Straus, M. A. (1992). *Manual for the Conflict Tactics Scales (CTS)*. Durham: University of New Hampshire.
- Teachman, J. D., & Polonko, K. A. (1990). Cohabitation and marital stability in the United States. *Social Forces*, 69, 207-220.
- Tilastokeskus (1998). *Perheet 1997*. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Tilastokeskus (1999). *Väestömuutokset 1997*. Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy.
- Tolkki-Nikkonen, M. (1990). *Parisuhde, perhesuhde, olosuhde. Mikä pitää avioliiton koossa 15 vuoden jälkeen*. Helsinki:
- Tomlinson, P. S. (1987). Spousal differences in marital satisfaction during transition to parenthood. *Nursing Research*, 36, 239-243.
- Vemer, E., Coleman, M., Ganong, L. H., & Cooper, H. (1989). Marital satisfaction in remarriage: A meta-analysis. *Journal of Marriage and the Family*, 51, 713-725.
- Voydanoff, P. (1988). Work role characteristics, family structure demands, and work/family conflict. *Journal of Marriage and the Family*, 50, 749-761.
- White, J. M. (1987). Premarital cohabitation and marital stability in Canada. *Journal of Marriage and the Family*, 49, 641-647.
- White, L. K., & Booth, A. (1985). The quality and stability of remarriages: The role of

stepchildren. *American Sociological Review*, 50, 689-698.

Willi, J. (1997). The significance of romantic love for marriage. *Family Process*, 36, 171-182.

Vaikka pariskunta tulisi toimeen keskenään kuinka hyvin tahansa, puoliset voivat aika ajoin olla eri mieltä keskenään, harmistua toiseen tai vain nahistella tai tapella, koska he ovat pahalla tuulella tai väsyneitä - tai jostakin muusta syystä. He käyttävät myös monia erilaisia tapoja erimielisyyksien selvittämisessä. Sanon nyt joitakin asioita, joita sinä ja puolisesi tai kumppanisi saattaisitte tehdä, kun teillä on riita. Haluaisin sinun kertovan minulle, kuinka usein kuluneen vuoden aikana.

- 1 = ei kertaakaan
2 = joskus
3 = usein

	SINÄ			PUOLISOSI		
A. keskustelit asiasta rauhallisesti	1	2	3			
A. keskusteli asiasta rauhallisesti				1	2	3
B. esitit tietoa, joka tuki sinun näkökulmaasi	1	2	3			
B. esitti tietoa, joka tuki hänen näkökulmaansa				1	2	3
C. toit mukaan tai yritit tuoda mukaan jonkun auttamaan asioiden selvittämisessä	1	2	3			
C. toi mukaan tai yritti tuoda mukaan jonkun auttamaan asioiden selvittämisessä				1	2	3
D. huusit tai kirolit hänelle	1	2	3			
D. huusi tai kiroili sinulle				1	2	3
E. mökötit tai kieltäydyit keskustelemasta asiasta	1	2	3			
E. mökötti tai kieltäytyi keskustelemasta asiasta				1	2	3
F. lähdit ovet paukkuen ulos huoneesta tai talosta	1	2	3			
F. lähti ovet paukkuen ulos huoneesta tai talosta				1	2	3
G. itkit	1	2	3			
G. itki				1	2	3
H. teit tai sanoit jotakin vain hänen kiusakseen	1	2	3			
H. teki tai sanoi jotakin vain sinun kiusaksi				1	2	3

	SINÄ			PUOLISOSI		
I. uhkasit lyödä tai heittää jotakin häntä kohti	1	2	3			
I. uhkasi lyödä tai heittää jotakin sinua kohti				1	2	3
J. heitit, iskit säpäleiksi, löit tai potkaisit jotakin	1	2	3			
J. heitti, iski säpäleiksi, löi tai potkaisi jotakin				1	2	3
K. heitit jotakin häntä kohti	1	2	3			
K. heitti jotakin sinua kohti				1	2	3
L. tönäisit häntä, kävit kiinni häneen, vedit hiuksista, ravistelit ankarasti tai tuupit häntä	1	2	3			
L. tönäisi sinua, kävi kiinni sinuun, veti hiuksista, ravisteli ankarasti tai tuuppi sinua				1	2	3
M. läimäytit häntä	1	2	3			
M. läimäytti sinua				1	2	3
N. potkaisit, purit tai löit häntä nyrkillä	1	2	3			
N. potkaisi, puri tai löi sinua nyrkillä				1	2	3
O. löit tai yritit lyödä häntä jollakin	1	2	3			
O. löi tai yritti lyödä sinua jollakin				1	2	3
P. hakkasit hänet	1	2	3			
P. hakkasi sinut				1	2	3
Q. kuristit häntä	1	2	3			
Q. kuristi sinua				1	2	3
R. poltit häntä tupakalla, kuumalla esineellä tai kuumalla vedellä	1	2	3			
R. poltti sinua tupakalla, kuumalla esineellä tai kuumalla vedellä				1	2	3
S. uhkasit häntä veitsellä tai aseella	1	2	3			
S. uhkasi sinua veitsellä tai aseella				1	2	3
T. käytit veistä tai ammuuit	1	2	3			
T. käytti veistä tai ampui				1	2	3
U. muuta: _____	1	2	3			
U. muuta: _____				1	2	3